

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserti: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, prekliti, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, priliceno. — Telefon št. 334.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 420—
polletno	150—	polletno	210—
3 mesečno	75—	3 mesečno	105—
1	25—	1	35—

„Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.“
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici.
Na samo pismeni naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema in podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K

Poštnina plačana v gotovini.

Dr. Otokar Rybář:

Šlezki plebiscit in socijalna demokracija*)

Tudi šlezki plebiscit je končal z zmago Nemcev. Dežela, ki je celo po pruski statistiki in v kljub vsem grozotam zloglasne hakatistične politike imela precejšnjo poljsko večino, se je skoraj z dvotretjinsko večino izrekla za Nemčijo. Vzroki so več ali manj isti kakor na Koroškem in splošno znani. Eden teh razlogov zasluži nekoliko več pozornosti, ker nam tudi v bodočnosti lahko še pripravi neprijetna iznenadenja. Kakor s Koroškega, tako se poroča tudi iz Šlezije, da je socijalno demokratično delavstvo, brez razlike narodnosti, glasovalo po večini za Nemčijo. Temu se ne smemo čuditi. Socializem sicer ni nemška iznajdba: francoski in angleški filozofi in sociologi so razvijali različne socialistične teorije že pred Nemci; toda šele Nemci Lassalle in pred vsem Marx in Engels so v svojih obudovanjih vrednih znanstvenih delih izgradili tisti, na videz neizpodbitni nauk, ki je pod imenom marxizma kot nov evangelij vseh tlačitih slojev nastopil svoj zmagoviti pohod po celem kulturnem svetu in si v svoji praktični aplikaciji kot socijalna demokracija osvojil srca in glave vedno večjega števila delavskega ljudstva. Nekateri narodi, kakor anglo-saksonski, so mu le neradi sledili; pri romanih je do skrajnosti razvito individualistično razpoloženje delalo težave popolnemu uveljavljanju stroge, do zadnjih posledic izvajane razredne solidarnosti; toda ponosno poslopije nemškega znanstvenega socializma, vzorna organizacija nemškega soc. dem. delavstva v trojnem oziru, političnem, strokovnem in zadržnem, ki je na ta način nemškega delavca spravila v popolno odvisnost od stranke glede vseh njegovih duševnih in gmotnih potreb; železna disciplina in potapljanje lastne individualnosti v razredni solidarnosti, ki sta bili mogoči le pri narodu, vzgojenem v šoli pruskega militarizma, vse to je delalo iz nemške socijalne demokracije vzor vseh delavskih strank tudi pri drugih narodih. Slovanski delavec pa, s svojo mehko,

sanjavo slovanske duše in vaje z stoletja in stoletja stati pod tujim gospodstvom, vidi v nemškem delavcu naravnost nekaj višjega. On se nanj ne samo naslanja, on se mu podreja; on se podvraja stranki ne samo v razrednih, torej delavskih vprašanjih, on ji žrtvuje tudi svojo narodno zavest. Klasičen primer je znani voditelj nemške socijalne demokracije, Kautsky, ki je, kakor sam priznava, iz navdušenega Čeha postal Nemec po misljenju in čustvanju, ko je v Berlinu stopil v idejni krog soc. demokracije. Nemški soc. demokrat je in ostane Nemec, celo zaveden Nemec; njemu služi internacionalna ideja le v to, da zamore nauk in vpliv svoje stranke razširiti tudi med delavci drugih narodnosti; slovanski delavec pa misli, da mora internacionalni ideji na ljubo zatajiti svojo narodnost. Ker vidi kot predstavnike internacionalne v glavnem le Nemce, identifikuje internacionalno z nemštvom ali vsaj z nemško hegemonijo. K temu prihaja še, da so bili tudi delavski vodje slovanske narodnosti gmotno odvisni od nemških central v Berlinu in na Dunaju in bili pravzaprav le njihovi uslužbenci. V slučaju konflikta med strankarskim in narodnim interesom, zmaguje zato pri slovanskih delavcih strankarski, pri Nemcih in tudi drugih gospodolnih narodih pa narodni (glej glasovanje posl. Lapčevića v srbski skupščini proti vojni, čeravno defenzivni; a nemških, francoskih in angleških za vojno, celo ofenzivno).

Marxistična znanstvena stavba, ki se je zdela sezidana iz granitnih kvadrov in nerazrušna, se je sčasoma začela krhati: kamen za kamnom se je pokazal votel in celi stebri so se zrušili. Znanstveni kritiki, tudi socialistični (Bernstein), so dokazovali in dokazali, da so glavne marxistične teorije nevdržljive. Padla je teorija o nadvrednosti. Katastrofno teorijo je postavil na laž resnični razvoj s svojo neizpodbitno statistiko. Zgodovinski materializem je ostal sicer dragocena pridobitev moderne zgodovinske znanosti, toda njegovo veljavo je zelo omejila konstatacija, da so ravno največje zgodovinske pokrete po-

vzročili idejni prevrati, pri katerih so gospodarski momenti igrali le zelo podrejeno vlogo (na primer križarske vojne, renesanca, reformacija, postanek narodnih držav, posebno tudi naše jugoslovnsko gibanje). Tudi teorija o potrebi in koristi najostrejšega razrednega boja se je izkazala kot pretirana in v odločilnih momentih za same delavce škodljiva (posebno poučni so bili v tem oziru zadnji komunistični izgredi v Italiji, kjer so morali delavci vključ zmagi tovarniške uradnike, inženirje in celo same tovarnarje prositi, naj zopet prevzamejo tehnično in administrativno vodstvo); na mesto pretiranega razrednega boja stopa vedno bolj ideja socialne solidarnosti in kooperacije, od katere naj ostanejo izločeni le paraziti in izkoriščevalci človeške družbe. Popoln bankrot je posled doživela ideja delavske internacionalne. Nasproti potrebi obrambe interesov lastnega naroda, lastne države sta morali propasti prva in druga internacionala, a tretja se ne more uveljaviti, ker ji razen deloma še obstoječe druge, stopa naproti na Dunaju pred kratkim ustanovljena poltretja. Internacionala je utopija, ki stoji v očitem protislovju z vsem razvojem človeškega rodu. Podlaga vse zgodovine so plemenski boji, in kdor se v teh bojih postavlja izven lastnega plemena, je lahko po svojih namelih najplemenitejši idealist, glede uspeha pa je vendar le izdajalec na lastnem narodu.

V odločilnem momentu se združio vsi razredi v obrambo proti zunanjim sovražnikom in, kjer se to ne zgodi, propade ves narod z vladajočimi in vladnimi razredi vred. Eno in drugo se je pokazalo tudi v svetovni vojni. Nacionalna ideja je povsod na zapadu premagala internacionalno; Gumpowicz je zmagal nad Marxom. Izdajstvo enega razreda v Rusiji pa je vpro-pastilo ves narod. In drugače tudi v bodočnosti ne more biti.

Vključ temu očitemu bankrotu znanstvenega marxizma, pa so nemške soc. dem. organizacije, strokovne in združne, ohranile svojo moč in tudi svoj vpliv na slovanske delavce. Pri plebiscitih so ti sledili povsem svojim voditeljem na Dunaju in v Berlinu in jim bodo vedno sledili, dokler ostanejo pod vplivom ideologije nemške soci-

jalne demokracije. Častne izjeme potrjujejo le pravilo.

V tem tiči velika nevarnost tudi za našo državo. Dočim so nemški delavci v Nemčiji in Avstriji po veliki večini državoohranjajoč element in sodelujejo z meščanskimi strankami, sovražni naš, v marxističnih idejah vzgojeni delavec našo državo in jo hoče razbiti, eventualno celo s pomočjo zunanjih sovražnikov. On zapuša tudi svoje voditelje, če ti hočejo sodelovati v koalicijskih vladah v zmislu nacionalne solidarnosti. To je naravno; saj so jim ravno ti voditelji do včeraj propovedovali le sovražstvo proti vsem, kar diši po narodnosti, in jim povzdigovali le internacionalno solidarnost. Kaj pomenja tako razpoloženje v slučaju nevarnosti, je pokazala Rusija 1. 1917.

Škodljivost nemškega socijalizma za slovanske narode so najprej spoznali Čehi. Ustanovili so si nar. soc. stranko, ki je s svojo agitacijo in svojimi organizacijami širila narodno zavest med češkimi delavci in s tem prisilila celo češko soc. demokratsko stranko, da se je vsaj organizatorno odtrgala od nemške soc. demokracije, četudi je idejno še ostala na njenem stališču. Največje zasluge pa ima češka nar. soc. stranka za zrevolucioniranje češkega ljudstva proti avstro-ogrski monarhiji.

S svojo antimilitaristično propagando v svrhu narod. osvoboditve je pripravljala teren za splošni odpor; iz njunih vrst so se po največ rekrutirale slavne češke legije, njeni pristaši so v novoustanovljeni državi s svojim, narodni državi zvestim nastopom obrezvspešili češke komunistične revolte.

V Trstu je bilo narodno zavedno delavstvo najtrdnješa opora vsemu našem narodnemu gibanju. Jaz sem bil izvoljen v okraju (V. tržaškem), v katerem je delavstvo, zlasti industrialno tvorilo gotovo 9/10 vseh volilcev.

V Sloveniji pa zavzemajo predstavitelji našega meščanstva skrajno sovražno stališče proti gibanju narodnega delavstva. S začudenjem sem čital, da so predstavitelji demokratske stranke po prevratu izročili naše narodno delavstvo, zlasti pa železničarje, na milost in nemilost soc. dem. voditeljem. Zadržuje se mi celo, da se je delavcem govorilo, da nimajo nič iskati v na-

rodni organizacijah, da kot delavci spadajo v soc. dem. organizacije. Soc. demokratom se je izročevalo najvažnejše državne funkcije in nad njihovimi volilnimi zmagami je bilo več veselja nego nad lastnimi, vse to iz hipnih strankarskih interesov, da se namreč pridobi zaveznika v boju proti drugi meščanski stranki!

In vendar smo ravno na naše narodno delavstvo lahko ponosni. Narodno zavedni delavci predstavljajo najboljše, najinteligentnejše del našega proletarijata. Mnogi od njih so bili radi svojega narodnega prepričanja preganjani. Dočim je marsikateri inteligent zatajil svojo narodnost pred tujo silo, so mnogi delavci žrtvovali svojo ekzistenco, ne pa svojega prepričanja. Tudi v pojmovanju nacionalne ideje se delavci razlikujejo od mnogega inteligenta. Dočim vidi ta mnogokrat višek rodoljublja v zagrozenem sovražstvu proti tujim narodom, a lastnega neusmiljenega izkoriščanja je delavec po večini tolerant. Njemu pomenja narodna ideja ljubezen do lastnega naroda a ne sovražstva proti tujemu. Zanj velja znani rek: Von der Humanität durch Nationalität zur Bestialität ravno narobe.

Seveda nočem tajiti, da je tudi med inteligenco mnogo nesebičnih in požrtvovalnih idealistov; no ravno ti ne bi smeli dopustiti, da se narodnost proglasi za monopol ene kaste in da se delavca žene v internacionalizem. Kdor je v resnici naroden, mora imeti tudi socialen čut, kajti narodnost ima za predpostavko eno socijalno skupino, narod, in narodni idejali se dajejo uresničiti le s sodelovanjem vseh delov dotičnega naroda. Da pa imamo mi Jugoslavi in še mnogo narodnih idealov uresničiti, na zunaj in tudi na znotraj, za to menda ni treba šele dokazov. Ne smemo zato od sodelovanja izključiti delavstvo, ki predstavlja najmlajši in zato najsvežejši in najagilnejši sloj vsakega, tudi našega naroda.

Internationalni stiki in sporazumi v dosego določenih svrh so potrebni in obstojijo že ne samo glede delavskih vprašanj; popolna, vseobsegajoča internacionalna solidarnost, pa bodisi tudi med enim samim razredom, je utopija, je nemogoča ker neprilodna. Največja, najobsežnejša, prisilna (brez sile in organizacije) človeška skupnost je

Velika Ljubljana.

Mnogo sem videl sveta, mnogo sem videl mest, velikih in največjih. A Ljubljana mi je vendarle nad vse priljubljena. Svoja mlada leta sem preživel v nji. Skromno mestce s 25.000 prebivalci je bila in znan mi je bil v nji vsak kotiček.

Bival sem potem dolga, dolga leta na tujem. In Ljubljano je zadela nesreča: potres! In ljubili smo nesrečnico še globlje in delali zanj. Toda sreča je bila v nesreči. Ljubljana si je po velikem potresu svoje lice prenovila, pričela se je širiti in lepšati. Dobila je nove ulice, trge in parke in mnoge velike stavbe so nastale, zlasti ob periferiji. Število njenih prebivalcev pa se je skoro podvojilo. Vesel sem bil, ko sem se vrnil vanjo ter jo zljubil nanovo.

A zopet me je usoda ločila od nje, in v tretje me je po vojni sprejela Ljubljana v svoje okrilje. Tretjič in zadnjič: za vselej. Postala je velika, obsežajoča nad 80.000 prebivalcev; zdaj je v istini središče najsrečnejšega dela naše uboge in razkosane Slovenije, duša je onega dela, ki se v bratski združitvi s Srbi in Hrvati lahko raduje svobode in ki je gotova lepše bodočnosti. — ako se je izkazalo vredni. To pa je edino v naših rokah.

Tekom vojnih let seveda Ljubljana ni mogla napredovati v zadostni meri; gradbena delavnost je bila povsem ukinjena. Zato danes ne nudi niti zadost-

nih stanovanj svojim bivalcem, a tudi v ostalem se je moralo marsikaj zamu-diti. Krivda je v vladajočih težkih razmerah, in vprašanje je, ali bodo dala kmalu povsem popraviti. Mnogokaj pa se je zakrivilo tudi popreje iz nerazumnosti, zlobnosti in filistristične omejenosti, ki je preprečila mnogotere načrte dalekovidnejše moči. Zlasti da se izvestneži niso mogli otrestiti političnih maščevanj v stvarih, ki bi bile občega blagorja, občutimo danes vsi.

Poslej bo treba z združenimi močmi energično delovati v smeri naše bele Ljubljane. Napredovati treba, sicer nazadujemo in propadamo. Maribor postaja že opasen tekmeč.

Ljubljana kot veliko mesto pogreša zlasti kopališča. Sedaj imamo le male kopeli: pri »Slonu« in »Ljudsko kopel«, ki pa komaj zadostujejo za mestce kot je Vlnja gora. Treba bi bilo zgraditi veliko moderno kopališče z velikim bazenom ter z mnogimi kabinami, ki naj bi bile urejene komfortno. Temu primerno naj bi bile urejene po cenah za več vrst ter tako pristopne za vse sloje. Res da danes taka stavba velja ogromno svoto, a potreba je nujna in opetovano izražena. Zaradi tega, menim, bi se tako podjetje izplačalo kljub stroškom in investicijam. Ni pa s tem rečeno, da mora občina prevzeti tako podjetje. Polotogi se ga naj naši delarni zavodi ali naj se osnuje akcijsko društvo v ta namen. Tudi po drugih mestih je tako!

Naše poletno kopališče ob Gradaščici je v tako revnem stanju, da se ga

moramo v istini sramovati. Treba je, da se modernizira in poveča ali pa še bolje: zgradi novo ob Savi, a do tja izvede cestna železnica! Tudi tu naj bi se našli podjetniki!

Druge nujne točke velike Ljubljane bi bilo vobče razširjenje cestne železnice. Ko so na Dunaju pričeli razširjati svoj tramvaj ter polagati nove tirne skoraj v vsako vaporedno ulico, tedaj so trdili mnogi, da se to ne bo rentiralo. Od kod naj se vzame toliko potnikov in čemu toliko vzporednih prog! A motili so se. Čim več je bilo prog, tem večji je bil vedno naval na tramvaj.

Naša cestna železnica je danes že popolnoma nezadostna. Večini mesta ne nudi niti najmanjše udobnosti. Treba bi jo bilo podaljšati do Sela — napraviti nove proge od Sv. Petra na pokopališče pri Sv. Križu, od Sv. Jakoba čez Rimsko cesto do Viča, od te proge ocepiti drugo po Bleiweisovi cesti na južni kolodvor, od Evrope izpeljati jo v Šiško itd.

Potem šele bi bila res moderno komunikacijsko sredstvo, vredno velikega mesta.

Ako voziš v Zagreb po trije vozovi, je povsem nerazumljivo, zakaj so v Ljubljani odpravili vožnjo v dveh. Saj zlasti pri slabem, mrzlem ali vročem vremenu se vse pririva in gnet v enem vozu, a premnogi ne dobe v njem več prostora.

Da bo obratni zopet več pozornosti čistjenju ulic, je naravno, saj je to-žba o ljubljanskem blatu ali prahu že

stara pesem. Mestni čestariji, pometalci in pometalnice potrebujejo energičnega vodstva in nadzorstva. Higijena in estetika kričita po remedur.

Istotako bo treba marsikje premagati egiptovski temo ter se vrniti k prejšnji razsvetljavi mesta, kajti posamezne, zdaj brleče svetilke so tako redke, da se med njimi človek lahko v temi ubije, ne da bi kdo to zapazil. Vse to pa je odvisno od produkcije premoga. Upajmo, da se uredi tudi to vprašanje.

Pred vojno se je pričelo z regulacijo Ljubljane. Ako bi se bilo to delo moglo vršiti v pravem toku, bi imela Ljubljana danes res lepo nabrežje (spominjajoče na Dunajščico v dunajskem mestnem parku), bila bi dobila res velikomestno lice — in kanalizacijo bi v sanitarnem oziru ne bilo ničesar očitati. Žal, da je zaradi vojne vse zastalo. Zalostno je gledati, kako le po 5 ali 6 mož dela ob nabrežju, da le eden obsekava kamenje na skladišču, ko bi bilo dela za stotine rok.

In v strugi se vali mal. smrdeč potok med blatom in grmičevjem. Prva naloga bodi, da se to delo skonača. Da se niso smeli vporabljeni svojčas italijanski ujetniki na Gradu za to delo! A vojaštvo je imelo svoje kaprice. Italijan je naše vojne ujetnike vse drugače vporabljal in izrabljal za težka dela. Zdej je treba to delo vsakakor zavrniti nele iz estetskih, temveč tudi iz zdravstvenih ozirov, kajti curkajoči, parči se kanalski izlivki okužujejo zrak in tvo-

rijo vedno nevarnost za razširjenje raznih bolezni.

In naši opustošeni parki in neštovilne lesene kolibe in stojnice, pa razbiti hodniki ob cestah, sirovi leseni drogovi za električne žice, dolgočasni leseni pločviti, nedotek modernih, ličnih javnih stranišč nad in pod zemljo, — o, koliko je še stvari, ki jih je treba odpraviti, temeljito popraviti ali nanovo napraviti! Seveda, za vse je treba denarja. A če hočemo, da je Ljubljana prvo in glavno mesto Slovenije, bo pač treba denarja dobiti...

Opozoril sem le na nekatere točke, ki so nujne, da postane velika Ljubljana res velikomestna. Vsek vó, da so neizogibne, zato nič ne de, ako se vno-vično opozarja nanje, ako se vznjua vedno na novo zanimanje za nje. Poleg teh je seveda še več drugih vprašanj, ki so važna za razvoj naše Ljubljane. O njih se je razpravljalo in ukrepalo deloma že, deloma pa se še bode, zato se mi ni zdelo potrebno jih omenjati, ker se itak bližajo rešitvi. Želim le inicijative in podjetne energije, in požrtvovalnosti! Ali ni nobenega lokalnega mecena, kakega novega Schellenburga ali Zoisa? Občna ne zmore vsega. Meščani, dokazite, da je v Vas kaj duha — velemeščanskega!

Severin.

država, najpopolnejša kulturna in idejna pa narod. Le v teh dveh skupnostih se more in mora posameznik udeleževati; kdor hoče iz teh dveh skupnosti izstopiti je fantazist, včasih tudi nevaren utopist. Če se nam posreči do spoznanja zvesti v zadnjo delavsko koč, potem se nam ni treba bati za bodočnost našega naroda. Meščanske stranke pa ne bodo smele radi navidezni hipni strankarskih koristi iskati stikov z elementi, ki negirajo gornje renice.

Med internacionalno in narodnim načelom ni kompromisa; če se pa sklene je gniti in škoditi enemu ali drugemu, navadno — obojemu.

O najbližjih nalogah češkoslovaško-jugoslovenskega zblizanja.

Sotrudnik lista »Narodni Politika« je imel z jugoslovenskim poslanikom v Pragi, gospodom Ivanom Hribarjem, razgovor o češkoslovaško-jugoslovenski Ligi. Urednik je vprašal najprej:

Ob udeležbi vseh političnih strank in vsenarodnih korporacij kakor tudi ob velikem zanimanju javnosti je bila započeta pri nas akcija za ustanovitev češkoslovaško-jugoslovenske Lige. Kako sodite, gospod minister o pomenu te organizacije?

Poslanik Hribar: Glede na tehtnost nalog, katere si stavlja novo ustanovljena Liga, polagam veliko važnost na njeno prospevanje in zrem z velikimi simpatijami na njeno pričetno delavnost. Naloge, katere si določa Liga s svojimi pravili, so jako razsežne in treba reči, tudi težke. Do znatne mere pa jih bodo olajševale druge organizacije, zlasti s tem, kar se pripravlja s strani službenih krogov obeh prijateljskih držav. Mnogo bo zaleglo, ako bo Liga s temi službenimi činitelji v ozkem stiku in ako bo njihovo delovanje dopolnjevala in podpirala. Po pravilih Lige je prva njena naloga širjenje medsebojnega spoznavanja med kraljestvom SHS in Češkoslovaško Republiko kakor tudi študij kulturnih, političnih in gospodarskih jugoslovenskih vprašanj.

Kar se tiče kulturnih in znanstvenih stikov med obema narodoma in državama, treba konstatirati kot ugodno okolnost, da bo v najkrajšem času imenovan kulturni ataše pri našem sedanjem poslanstvu. Ta bo v stalnem stiku s šolskimi uradi, znanstvenimi in literarnimi društvi, z visokimi šolami, učenci in pisatelji, kateri stiki bodo gotovo dobro vplivali na medsebojno spoznavanje obeh narodov. To prospevanje bi se še bolj razširilo, ako bi bil v kratkem imenovan tudi kulturni ataše pri češkoslovaškem poslanstvu v Beogradu. Liga se bo gotovo izdatno posluževala teh uradnih stikov za svojo delavnost in jim bo dajala vedno širše temelje, zlasti v smeri, da bi uspeha, izvršajočega iz teh stikov, bile deležne najširše ljudske vrste.

Politični stiki obeh narodov in držav so dobro utrjeni z beografsko pogodbo, katere jim daje dolgoročno smer. Kakor Liga v svoji proklamaciji opazi, je bila zavezniška pogodba s strani obeh narodov jedrnatodušno sankcionirana. Naloga Lige bo, da obdrži to jedrnatodušnost tudi nadalje v obeh narodih in da popularizira in podpira kar najbolj politične stike v javnosti obeh narodov.

Pri študiju gospodarskih vprašanj in širjenju znanja o njih čaka Liga največji del delovanja, kajti skupnih gospodarskih vprašanj, jako nujnih, je brez števila; Liga ima torej v tem obsežu jako široko polje udeleževanja. Študij teh vprašanj je po mojem mnenju za češkoslovaško javnost toliko važnejši, ker češkoslovaška javnost mora biti pripravljena na trenotek, ko se posreči kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev prirediti za trgovsko paroplovbo znatna in ugodna jugoslovenska pristanišča v Jadranskem morju. Obe vladi se zavzemata kar najbolj za ta važna gospodarska vprašanja. O tem spriduje pripravljeno delo za ustanovitev trgovske češkoslovaško-jugoslovenske zbornice s sedežem v Beogradu, katero delo bo kmalu dokončano. Za ta vprašanja pa mo-

ra biti zainteresirana vsa javnost, kajti na trgovskih in gospodarskih stikih morajo sodelovati vsi narodi in nikdar ne samo njihova službena zastopstva. Najbolji službeni aparat ne opravi nič, ako narodi ne prilagodijo medsebojnemu gospodarskim stikom svojih produkcijskih in izpečevaliških pogojev. V tem pogledu čaka Liga velik kos propagandnega in informacijskega dela.

Ako si stavlja Liga za nalogo, da osredotoči vse gibanje za idejno, gospodarsko in politično zblizanje med obema narodoma in državama, bo morala razviti zlasti veliko agilnost, morala bo osredotočiti veliko množino delavcev in stvoriti znatni organizacijski aparat, da si zagotovi sodelovanje vseh organizacij, ki delujejo v tej smeri. Ne dvomim, da se Ligi to posreči pri široki podpori, ki jo dobiva od vseh strani češkoslovaške javnosti, kakor je to razvidno že iz njene proklamacije.

Sredstvom, s katerimi hoče Liga dosegati svoje cilje, se mora posvetiti posebna pozornost. Tako je na primer za razvoj jezikovnih tedajev, katere projektira Liga v svojih pravilih, jako važna, da bi bilo vedno zadosti učiteljev, ki bi poučevali samo svojo materinščino. Storišmo že to korake, da bi bila organizirana izmenjava takih učiteljev med Vašo republiko in našim kraljestvom in da bi te učitelje odposiljala in plačevala država direktno. Vaš narod je v tem pogledu že mnogo na boljem. Mnogo vojakov in oficirjev se je vrnilo iz službovanja v legijah z zadostnim znanjem jugoslovenskih jezikov. Treba se bo pobrigrati za to, da bi se to znanje ne izgubilo, marveč da bi se izkoristilo.

Katere naloge Češkoslovaško-jugoslovenske Lige smatrate za najnujnejše?

Minister Hribar: Najnujnejše so brezdvomno naloge, nanašajoče se na spoznavanje gospodarskih razmer in na sodelovanje na tem polju. Ako se ne začne v tem obsežu energično in smotreno delovanje, se je bati, da bi Dunaj prehitel Prago. Dunaj je prevzel po razpadu avstro-ogrske monarhije množine zalog, katere more poceni prodajati, veliko zaradi nizke valute, ima veliko množino dobro preskrbljenih tovarn, katere morejo s svojimi izdelki preplaviti jugoslovenski trg. V dobro jim prihaja tudi okolnost, da je v Jugoslaviji trgovsko upeljana, da ima stare pozicije, katere je pri konservativizmu trgovcev težko izpodbiti. Zato je potreba z vsemi sredstvi delovati na to, da bi prišlo med Češkoslovaško republiko in kraljevstvom SHS do direktnega gospodarskega stika, ki bi se ne naslanjal na dunajsko posredovanje. Vladi obeh držav ne izpuščata iz svojega vidika tega vprašanja. Poleg priprav za ustanovitve Trgovske zbornice, o katerih sem že govoril, je bil dosežen tudi dogovor o direktnem paroplovnem spojinju med obema državama po Dunavu. Mora pa delovati široka javnost kakor tudi interesirani krogi, gledati se mora in iskati poti k najtesnejšemu sodelovanju.

Kako je bila sprejeta misel Lige s strani Vaših rojakov?

Minister Hribar: Prav tako kakor v Vašem tisku, je bila Liga sprejeta v srbski, hrvatski in slovenski javnosti zelo simpatično. Vsi pričakujemo izdatnih in blagotvornih posledic njenega delovanja za vzajemno spoznavanje in zblizanje obeh narodov.

vatski narod in ga opominja, naj ne pozabi na te muke, kadar bo »zopet dobil v roke voline kroglice.« Niti en glas, pravi dotični zajedničarski list, ne sme biti oddan za stranke sedanjih skupščinskih večine, ki nas »pripenja na kriz«, ki nam »sesa našo kri«, ki s »svojim centralističnim ustavom hoče, da pokole ne samo Hrvate in Slovence, marveč tudi poštenje in občino, moralo ter božje in človeške zakone.« Po vseh teh brezobraznostih in brezbožnostih lažeh pravi to »glasilo« s povdankom: »Mi verujemo v Krista, verujemo v vstajenje — ker nas Bog tako uči.« — Torej tudi v pobožni demagogiji posnema Hrvatska zajednica že Radičeva, ki s Kristusovim trpljenjem operira med svojimi backi.

== Lepi zavezniki! »Hrvat« poroča, da se je za Veliko noč sestel v Zagrebu poslanec Narodnega kluba Lea-ković z Bosanci. Temu sestanku so prisostvovali tudi nekateri člani Hrvatske Republikaške Seliačke stranke (Radičevci). »Hrvat« pravi: Lea-ković je razložil stališče Narodnega kluba in njegovo dosedanje delovanje. Njegova izjava je našla soglasno odobravanje, zlasti na se je odobril oster nastop dr. Drinkovića. Dobro si je zapomniti, da Radičevci odobravajo in delujejo skupno z zajedničarji!

== Tendenciozne vesti. Bukareški listi so zadnje dni priobčevali številne vesti iz Jugoslavije, ki so vse vedele povedati o velikih nemirih, izgrelih in vstajah v naši kraljevini. Najbolj tendenciozne vesti je prinašal »Alarm«. Da je poročal, da je na vseh koncih in krajih buknila v Jugoslaviji revolucija, da so Hrvati, Slovenci in Črnogorci zgrabili za orožje ter se unili proti Srbom. To revolucionarno gibanje je odkrito podpirala Italija, vsled česar je prišlo med beografsko italijansko vlado v Rimu do ostrega konflikta. Vse te vesti so bile seveda od kraja do konca zlagane. Vsičuje se vprašanje, kdo je širil te lažne vesti? Najbrže tisti, ki so aranžirali ali vsaj bili v zvezi s Karlovičim pučem na Madžarskem. Iz tega se da sklepati, da habsburški komplot ni bil zasnovan samo za Madžarsko, marveč je imel v kombinaciji tudi hrvatske in slovenske pokrajine. Morda bi se dalo dogneti kakšno zaupnik je imel Karel med Slovence in Hrvate, ki so mu položaj v Sloveniji in na Hrvaškem naslikali tako, da so njegovi častnikarski kuliji spravili med svet vesti o vstaji Slovencev in Hrvatov v Jugoslaviji?

== Kam, Hrvatje? V zagrebški »Slobodni Tribuni« piše Mil. Marjanović: V Beogradu se je povečal vtis, da Hrvatje nočejo države in da pripravljajo izdajstvo države. Inozemstvo čaka in ima malo vere v to našo državo. Kam to vodi? Ako ste, Hrvatje, bili in ste za narodno edinstvo in za eno državo, zakaj ste svoječasno zbužali povsem nepotrebne sume z iskanjem nekega hrvatske domobranstva, čemu je dobro vsak dan naštevati srpske neumnosti in nerodnosti, kam je dovedlo in kam vodi zlorado podpiranje radičevščine od strani Hrvat. intelligencije in demagoška potuha frankovščini od strani seliaške stranke? Čemu neprestana grožnja z »nepriznavanjem«, čemu »exodus«, ki predstavljajo Hrvatje ne le navidezno kot nezrele, nego tudi kot zelo sumljive elemente v državi? Hrvat. intelligencija ni več sposobna kaj pozitivnega učiniti, a Hrvat. masa niso sposobne kaj pametnega storiti: tragedija nesposobnosti intelligencije in nezrelosti Hrvat. mase! Tak položaj je pahnul Rusijo v današnje nesrečo, pa lahko pahne tudi našo državo, a specialno Hrvat. delo naroda v težko nesrečo. Kam plovemo s to negativno, državonopravno politiko, v kateri se intelligencija vede kakor histerična stara dečka, ki v isti hip nekaj »hoče in noče«, a seliaške mase kakor otrok, ki se igra in ki se zopet »noče več igrati?« — Ne igramo se z ognjem!

== Se Ljenu se pride učit od Radičevcev! Poslanec Radičevske stranke znan Predavac je na svojem shodu pri Sv. Ivanu Zelini med drugim govoril tudi tole: »Mi bi radi šli v Beograd, ako bi nam dovolili delati po naši glavi. Pa nič za to. V Beogradu itak ne morejo izdelati ustave. Došli se tam gospodje pripravijo in prerokajo, smo mi že skoraj izdelali svojo ustavo. Pa da vidite kakšna bo ta ustava! Celo iz Moskve pride k nam Ljenu, da jo prouči in uvide v Rusiji, ker bo mnogo popolnejša kakor njegova.« Tako je govoril Radičevski modrijan in njegovi lahkoverni pristaši bodo čakali na Ljenu, da pride na Hrvaško v šolo k Radiču in Predavcu.

== Češkoslovaška cerkev. Kakor pišejo češki listi, šteje češko-slovaška narodna cerkev že nad 1 milijon vernikov. Prilastila si je okrog 30 katoliških cerkev. Ob obletnici svoje ustanovitve dne 8. januarja t. l. je imela svojo cerkveno skupščino, ki se je udeležilo 109 cerkvenih občin, katero je zastopalo 376 delegatov, med njimi 71 bivših duhovnikov. Za mašno liturgijo sta se kongresu predložila dva načrta, ki sta jih sestavila duhovnik Janda in Stejskal. Jandova služba božja se razen v jeziku prav nič ne razločuje od rimskokatoliške. Stejskalova maša se bistveno razločuje od katoliške. Stejskal je opravil božjo službo ne v plačilu, marveč v talarju in koretlini, ki je bil okrašen z vezelnami v čeških narodnih barvah, na prsih pa je imel uvezen kelih, nad koretlinjo je nosil kratak plašč. Kongres je sprejel Stejskalov vzorec. Kakor je znano, se je na kongresu sklenila

združitev češkoslovaške narodne cerkve s srbsko pravoslavno, toda samo pod gotovimi pogoji in sicer: Zenitev vseh duhovnikov, torej tudi škofov je dovoljena, dovoljena je tudi zenitev vdovcev, kar, kakor je znano, pravoslavna cerkev prepoveduje in uvedba češkega jezika v bogoslužje.

== Češka delegacija v Rimu. Te dni se prične v Rimu konferenca nasledstvenih držav bivše avstro-ogrske monarhije. Češkoslovaška vlada je na to konferenco poslala posebno delegacijo, v kateri so ministrski svetnik dr. Chvalkovski kot predsednik delegacije, sekcijski šef Valniček iz finančnega ministristva, prof. Krčmar, ravnatelj Roose, legacijski tajnik dr. Čreny in Škula in ministerjalni koncipist dr. Zachystel. Delegacija je včeraj t. j. v petek odpotovala iz Prage v Rim.

== Češkoslovaške odškodninske zahteve. Kakor smo poročali, je svoječasno pariška reparacijska komisija odklonila odškodninske zahteve Češkoslovaške proti Nemčiji. Pred nekaj dnevi pa je komisija ta svoj sklep razumirala, in se bo o teh čeških zahtevah znova posvetovala. Zdi se, da bo Češkoslovaška dobila samo del odškodninskih terjatev, ne pa onih, ki se nanašajo na vpad madžarskih boljševikov na češkoslovaško ozemlje, za kar je Češkoslovaška tudi zahtevala reparacijo od Nemčije.

Iz naše kraljevine.

== Zasedba od Italijanom evakuiranih krajev po naši žandarmeriji. Iz Splita poročajo: Včeraj je odšla od tu naša žandarmerija v Sinj. Meščanstvo jim je priredilo srčne manifestacije. Iz Sinja je odšlo orožništvo z avtomobili v razna od Italijanom evakuirana mesta. Pred odhodom iz Splita je imel nagovor na prebivalstvo zastopnik predsednika pokrajinske vlade g. dr. Desnica in poveljnik mesta polkovnik Mihajlovič. Z orožništvom so odšli obenem begunci, ki se vračajo na svoje domove.

== Trgoška zbornica v Skoplju. Ministrstvo trgovine je dobilo iz Skoplja prošnjo, naj bi se v tem mestu osnovala trgoška in industrijska zbornica, ker je Skoplje središče trgovine v Makedoniji.

== Nov židovski list v Sarajevu. Iz Sarajeva poročajo, da nameravajo izdati oni židi, ki so protivni cijo-

== Obravnava proti boljševiku Muni. Kakor smo že poročali, se je v Pragi pričela sodna obravnava proti znanemu češkemu komunistu Aloziju Muni in tovarišem. Obtoženi so velozidaje. Kot prvi je bil zaslišan prvobtoženec Muna. Muna je izjavil, da je po prepričanju komunist, ker pa na Češkem ne obstoja komunistična stranka, je član socialno-demokratske leveice. Zavrnil je obtožbo ter zaničal, da bi bil v času komunističnega prevrata na Madžarskem v zvezi z Janovškom in da bi bil od njega sprejel denar. Njegov prvi proces so ustavili, ker so se bali javnega škandala. Dasi ni prošil za amnestijo, je bil vendar pomiloščen. Sedanjemu procesu bi se bil lahko izognil, ako bi sprejel ponudeni poslanski mandat. Končno je Muna izjavil: »Nisem noben sanjač in romantik, in nisem mogel prepovedovati revolucije, ko manjkajo zanj vsi pogoji. Nisem anarhist. Sem komunist in se ravnam natančno po programu marxiistične leveice.« Nato so bili zaslišani soobtoženci Naprstek, Stadrnik, Sunda, Hering, Benat in Macak. Kot zadnji je bil zaslišan Mičoch, ki je bil leta 1919. poveljnik praške garnizije in je kot tak izdal rezervatna povelja vojaške policije komunističnemu organu »Svoboda« v Kladnem.

nizmu, t. j. ki se zavzemajo za asimilacijo, nov list »Židovska Tribuna«, ki bo zaenkrat izhajal dvakrat mesečno. — Ponoven popis hiš in živine v Beogradu. Iz Beograda poročajo, da je odredil minister za socialno politiko ponovno štetje beografskih hiš in živine. Popis se bo pričel v kakih 10 dneh.

== »Riječki Glasnik«. Izšla je prva številka tega glasila reške jugoslovenske stranke, ki je zbrala v sebi vse reške Jugoslovence. List izhaja sedaj v Zagrebu, ureja ga pa g. Ivan Krz-narič.

== Prepovedana brošura. Minister za notranje stvari je s odlokom od 25. marca prepovedal uvoz in razširjanje brošure »Nekoliko strani iz kraljevega albuma Karagorjčević«, ki je bila natisnjena v Rimu in ki piše sovražno in tendenciozno o državni upravi v Črni gori.

L. C.

Italijanska laž in škodoželjnost.

Pod avstrijskim orlom so znali primorski Italijani svojo politiko z geslom »osar tutto« obračati tako, da so bili v obeh avstrijskih državnikov dobri in zvesti državljani. Zato so dobili vso moč nad Jugoslovenci ob Adriji. Kratili so nam naše narodne pravice, potujevali naša krajevna imena, zajedno pa trobili v svet, da je v Primorju pravzaprav vse italijansko, zlasti so neprestano obveščali Italijo, da je Primorje italijanska pokrajina, avstrijski režim pa je hoče potujiti. S takim poznanjem je prišla italijanska armada v te pokrajine pa uvidela, da je vse drugače, kakor si je predstavljala te kraje. Ali Italijanom iz kraljeva ni prišlo na um, da bi se zgrajali nad svojimi krivimi izvestitelj, marveč zgrajali so se nad avstrijskim režimom, ki je bil po njihovem mnenju že tako korenito iztrebil italijanski življenjski. To laž ženejo Italijani dalje in zaman so vsaka še tako stvarna pojasnila. To je narodnostna stran gonje proti Jugoslovenom.

Vzporedno z njo teče pa gospodarska gonja. Naši trgovini in valuti bi radi napravili največjo škodo. Vse svoje stare in preperle čunje so že izvozili v Jugoslavijo in to v plačilu in lihrah. Našemu izvozu škodujejo, kjer morejo. Ako smo znižali kako carinsko postavko, na primer za oves, so je pa oni takoj zvišali, tako da je ostal dobiček njim, nam pa izguba; cena je kupcu ostala ista. Vključ vsem škarnam je bil naš izvoz mesa in koruze

ugoden. Transport je sledil transportu. Celo po cestah so šle celo šrede živine. Dne 10. marca je bilo na živinskem trgu v Gorici polno lepe goveje živine iz Jugoslavije. Tudi meso je obetalo biti cenejši. Ali kar naenkrat se je pojavila »skuga«. Razglašeno je bilo, da se morajo vsi potniki iz Jugoslavije takoj zglasti pri kvesturi. Sledila je nato prepoved uvoza živin iz Jugoslavije, to je takih živin, katere lahko izvažamo. Boj naši valuti. Kaj njim zato, ako plačuje ubogo ljudstvo meso po 15 lir (80 kron), maslo po 16 lir (86 kron), slanino po 15 (80 kron), belo moko po 4-5 lir (22-28 kron), glavno je njim, da bi provzročili škodo Jugoslaviji, da bi ta pri bližnjih gospodarskih pogajanjih zlezla pod klop pred Italijani in bi se po političnem Rapallu uveljavil še gospodarski.

Ali nimamo nobene moči proti italijanski perfidnosti? Ali res potrebujemo italijanske fige in pomaranče in ali ne moremo nadomestiti zastaranih italijanskih krp z dobrim tekstilnim blagom iz Čehoslovaške, ki ne bo nič dražje pa bo mnogo boljše kakovosti? V trgovskih zvezah z Italijo na njeni strani ni nič realnega in glede živine računa na tihotapstvo. Tako se obnaša Italija, da pravzaprav s tako sosedo ne kaže sklepati nikakega stalnega gospodarskega dogovora. Ako pa že gospodarski oziri veljuje stike, potem bodimo močnejši, ki si znajo svojo gospodarsko moč varovati tudi proti najbolj lokavemu kontraktniku.

Neodrešena domovina.

== Z Goristega. H Kumarjevemu koncertu se poroča, da so znali Italijani z grožnjami doseči, da umetnik ni dobil na razpolago klavirja. Fašisti so na ulici Kumarje zmerjali s ščavom in kričali »fora i ščavici«, potem pa metali celo kamenje za njim. V znamenju 2000letne kulture! — V St. Mavru nad Solkanom se je zgodila strašna nesreča. Ko je začelo gorjeti za Fonzarjevimi gozdovi, je šel gasiti tudi Valentin Bensa. Ko je gasil, je potila mina ali granata in ga razmesarila. — Umrl je v Gorici medni učitelj g. Ivan Leban, star komaj 28 let.

== Promocija. Na vsučilišču v Padovi je promoviral doktorjem prava goriski rojak Viktor Devetak, koncipijent pri odvjetniku dr. Medveščku v Gorici.

== Bomba v pisarni glavnega civilnega komisarijata v Trstu. Vitez Piz-

zagall, vodja uradov glavnega civilnega komisarijata, je našel v svoji pisarni na mizi lep zavojček, nanj naslovljen. Odprl ga je in dobil v njem v veliko svoje presenečenje bombo »šepce«. Prava sreča, da se pri odvijanju ni bomba razpočila. Kdo je prinesel bombo Pizzagalliju v pisarno, se sicer preiskuje, ali nobene prave sledi ni nikjer.

== Kaj pa to? Znani agilni duhovnik V. Šček piše v »Edinosti«, da na političnem nebu v Primorju grmi in se dvigajo oblaki, napovedujoči — strankarstvo? Človek zaključuje: Zdravi razum uči, da se vse naše ljudstvo, od delavca do učitelja, od kmetja do obrtnika, mora organizirati v krepko falango. Če kdaj, danes naše ljudstvo potrebuje ključ: »In ne vpelj nas v skušnjavo!«

Politične vesti.

== Kandidatska lista JDS za ljubljanske občinske volitve. Včeraj zvečer se je vršil v Mestni dvorani sestanek delegatov političnih društev JDS za Ljubljano, na katerem se je sestavila kandidatska lista za občinske volitve: Za nosilca liste je bil proglašen poverjenik za pravosodstvo dr. Vladimir Ravnihar. Na listi se nahajajo na prvih mestih tile kandidati: Franchetti, dr. Triller, dr. Tličar, Jelacin ml. ing. Foerster, Frelih, dr. Puc, dr. Pestotnik, Marn, Benkovič, Praprotnik, Turk, Bajželi, Jeršek, Janežič, Malenšek, Josip Kozak, Fr. Planinšek, Fr. Kavčič itd. Kandidatna lista se sestavi definitivno tekom današnjega dne.

== Kandidatje in predlagatelji kandidatnih list naj se potrudijo v so-

boto in v nedeljo v Tajništvo JDS v Narodni dom, da podpišejo kandidatke liste. Tajništvo bo poslovalo danes v soboto od 15. do 18. in v nedeljo, 3. aprila od 10. do pol 13. Prihod kandidatov in predlagateljev je dolžnost.

== Kaj bo čelo centralist? Pod tem naslovom prinaša beografska »Demokratija« sledečo vest: Z Jezusovimi mukami ne agitira samo g. Korosec, marveč skoro vsi časopisi Hrvatske zajednice so porabili Veliko noč in Veliki petek za to, da so proglašali te praznike za svoje strankarske praznike. Iz člankov, ki so jih prinesli časopisi Hrvatske zajednice izhaja, da je Jezus nekak vodja Narodnega kluba. Eno od glasil Hrvatske zajednice je porabil celo stran za opis »muke«, ki jih trpi danes »hr-

Telefonska in brzojavna poročila.

Konec pustolovščine Karla Habsburškega.

POSLANIŠKA KONFERenca PROTI HABSURŽANOM.

— d Pariz, 1. aprila. Poslaniška konferenca je sprejela izjavo, ki pravi, da zavezniški vzpostavitev

Habsburžanov ne morejo niti pri- poznati niti trpeti.

— d Beograd, 1. aprila. Presburo poroča iz Pariza: Ministrski predsednik Briand je poslal vsem zastopnikom Francije v inozemstvu okoliščino, v kateri izjavlja, da popolnoma odobrava korak, ki so ga

zavezniški zastopniki napravili v Budimpešti, ko so izjavili madžarski vladi, da ententa noče, da bi se Habsburgovci povrnili na madžarski prestol.

—d Dunaj, 1. aprila. Listi sklepe pajo po došli poročilih splošno, da se bo pustovščina razkralja Karla prav kmalu mirno končala. Na ta izid je odločno vplival nastop velike in male entente, pa tudi razumno in razsodno zadržanje madžarskega prebivalstva, ki želi da bi se dežela obvarovala nemirov. — Z odkritosrčnim zadovoljstvom se poudarja tudi vzorna politična disciplina, katero je v teh razburjenih dneh pokazalo avstrijsko prebivalstvo.

MADŽARSKI PARLAMENT PROTI KARLU.

— Budimpešta, 1. aprila. Za današnje sejo je vladalo izredno zanimanje. Radovedna množica je zasedla dohodec parlamentu. V diplomatskih ložah so bile zastopane skoraj vse inozemske misije. Preden je bila seja otvorjena, so se sešale stranke in posvetovanju glede sklepov. Poslanec Henze je postavil nastopni predlog: Narodna skupščina kot izključno zastopstvo državne in narodne suverenitete je v zakonskem členu 1 z leta 1920 določila, da je kraljevska oblast prenehala dne 13. novembra 1919. Iz tega razloga je narodna skupščina do definitivne ureditve načina in oblike izvrševanja oblasti državne poglavarja izvolila začasnega izvrševalca poslov državnega poglavarja Nikolaja Horthyja, ki je prevzel izvrševanje oblasti državnega poglavarja v okviru, ki ga določa od skupščine določeni zakon. Ker se je nepričakovano pojavil bivši kralj v državi, kar daje povoda h pomislekom glede ogrožanja obstojnega pravnega reda, izjavlja narodna skupščina ponovno, da vztraja pri pravem redu, kakor ga določa zakonski člen 1 z leta 1920, da protestira proti vsakemu poizkusu prekucni red in da je vladar izdal naložilo, preprečiti vsako motenje obstojnega reda. Poslanec Mesko (stranka malih poljedelcev) je podal v imenu svoje stranke resolucijo, v kateri predlaga, da se prizna narodna skupščina za izključno zakonito zastopstvo narodne suverenitete, izraža zahtavo državnemu upravniku Madžarske za njegovo nastopanje v usodnih dneh države in mu izreka neomajano zupanje. (Zivahni »eljen«-klici državnemu upravniku). Vsi poslanci se dvignejo raz sedežev in zapojejo narodno himno). Poslanec Balla je govoril o potrebi realne politike ter postavil več vprašanj radi Karla. Ministrski predsednik grof Teleki je prosil, da bi smel odgovor na mnogovrstna vprašanja predgovornikov odložiti na kasnejši čas, ko dotične izjave ne bodo mogle več ogrožati važnih interesov države. Ta trenutek je v teku akcija, katere izvedba je vsled nastalega položaja dolžnost vlade. Vlada si prizadeva, da zadosti tej dolžnosti v zmislu one mentalitete, od katere mora biti prožet vsak pošten Madžar. Čim bo akcija izvršena, bo nosil odgovor za vse dogodke. Prosil je narodno skupščino, naj s sprejetjem sklepov ojači vladno stališče. Nato je zbornica sklepe sprejela. Prihodnja seja se vrši 5. aprila.

BENEŠOVE IZJAVE.

—d Praga, 31. marca. V poslanski zbornici je izjavil zunanji minister dr. Beneš pri razpravljanju o gospodarskih sankcijah proti Nemčiji, da je ententa dala čehoslovski vladi na znanje določila o carinskih ukrepih in jo povprašala, katero eventualno stališče bo zavzela v tem vprašanju. Sedaj se nahaja to vprašanje v stadiju preiskave. Stvar je zelo važna in se ne more rešiti takoj. Treba jo je temeljito proučiti. Nato je minister dr. Beneš kronološko razpravljal o dogodkih, ki so se zadnje dni godili v Budimpešti in v Subotiču. Opozorjajoč na ententne korake je rekel, da je čehoslovaško zunanje ministrstvo že v ponedeljek stopilo v stik z vsemi zavezniškimi veleislami in da je dalo naznaniti budimpeštanski vladi, da bo čehoslovaška vlada morala storiti potrebne korake, če razkralji Karla takoj ne izgine iz Madžarske. V tem zmislu je čehoslovaška vlada sklenila tudi z Jugoslavijo in Italijo poseben dogovor, ki se tiče skupnega postopanja. O tej intervenciji se je obvestila tudi londonska in pariška vlada. Nadalje je čehoslovaška vlada intervenirala tudi v Švici glede nadaljnjega bivanja bivšega kralja v tej državi. Tozadevna pogajanja pa se še nadaljujejo. Pustolovščina razkralja Karla priča o politični koncepciji in zmoglosti onih, ki so sodelovali pri tej stvari, da se kroji, ki so zasledovali to politiko v vojni,

ni, — ne samo, da niso ničesar naučili, ampak da se tudi v bodočnosti ne bodo ničesar naučili. »V tem zmislu je ta zadeva za nas mento in obenem simptom položaja okrog nas,« je izjavil dr. Beneš. »To je tudi dokaz za to, da je ogrožena demokracija v Osrednji Evropi. Stvari ne smemo pripisovati preveliki važnosti; velika napaka pa bi bila, če bi stvari pripisovali premalo važnosti in bi se ne pripravili. Mi vidimo v Osrednji Evropi že dve leti politiko rekonstrukcije in pacifikacije. Pred kratkim smo stopili v stik z Madžarsko, da bi vpostavili z njo dobre odnose. Nekaj pustolovcev pa je sedaj na enkrat zavvedlo madžarski narod v zelo kritičen položaj, ki bo dolgo časa vedno iznova povzročeval vznemirjenost. Tudi Avstrija bo pri svojem stremljenju po pomoči od zunaj zadeta vsled položaja na Madžarskem. Ne smemo dopustiti, da bi se mir na ta lahkomišeln način ogrožal. Moram še pristaviti, da v tem trenutku ne obstoja nevarnost vojaških konfliktov, da bo pa vlada pripravljena na eventualnosti, tako da javnost lahko ostane mirna in gotova. Tudi v tem oziru bo postopala vlada povsem po svojih konstitucionalnih in parlamentarnih dolžnostih in v ozkem stiku s parlamentarnimi činitelji. Če bi nastale težkoče, se bo takoj obrnila na zakonite zastopnike naroda. Vsekakor pa bo zunanje ministrstvo z največjo energijo izrabilo to pustolovščino v to, da se na eni strani nikoli več ne bo kaj takega ponovilo, na drugi strani pa, da se to za Osrednjo Evropo načelno vprašanje ne bo samo za Madžarsko rešilo, ampak za vso Osrednjo Evropo v interesu miru.«

ČEHOSLOVAŠKA GROZI Z VOJNO RADI KARLA.

—d Berlin, 1. aprila. »Berliner Zeitung a. M.« javlja iz Rima: Čehoslovski poslanik je po naročilu svoje vlade obvestil grofa Sforzo, da bi čehoslovaška vlada ne mogla trpeti bivanja bivšega kralja Karla na Madžarskem čez določeni rok in da bi morala v nasprotnem primeru to smatrati kot slučaj vojne. Praska vlada je madžarsko vlado o tem primerno obvestila.

TUDI AVSTRICI SE ODPOVE DUJEJO KARLA.

—d Dunaj, 1. aprila. Poslanci so se udeležili seje skoro polnoštevno. Galerije so bile prenapolnjene. Predsednik dr. Weisskirchner je otvoril sejo popoldne ob četrti na štiri. Poslanci Seitz, dr. Adler, Eldersch in tovariši so postavili nujno vprašanje glede ukrepov, ki naj se sklenejo z ozirom na habsburški restavracijski poizkus na Madžarskem. Poslanec Seitz je izjavil: V Budimpešti se je ustanovilo politično, a v Subotiču vojaško središče za nameravno vzpostavitev starega madžarskega kraljevstva, v resnici pa za pridobitev Zpadne Madžarske, Slovaške in krajev, ki meje na Rumunsko in Jugoslavijo, kakor tudi na vzpostavitev starega madžarskega »gentry« gospodstva. V Avstriji o kakem takem gibanju, ki bi moglo postati le količikaj resno, ni ničesar slišati. Nekaj bivših častnikov in malo število dijakov se imenuje legitimiste. Označiti pa jih je treba, da si ne žele monarhije iz državnopravnega prepričanja, da je monarhija potrebna, ali iz posebne ljubezni do propale habsburške dinastije, temveč iz materijalnih razlogov. Na vprašanje socijalnih demokratov je izjavil zvezni kancelar: Vlada je pripravljena, in je to že po večini storila, naznaniti velesilam in nasledstvenim državam, da smatra vzpostavitev Habsburžanov na Madžarskem za ogrožanje mirnega razvoja avstrijske republike. (Odobrovanje in ploskanje.) Od zavezniških in pridruženih sil si bo izprosila nemudno ratifikacijo trianonske mirovne pogodbe, zlasti pa bo zahtevala takojšnjo izročitev »Burgenlanda«. (Zivahno odobrovanje in ploskanje, ki noče prenehati.) Vlada bo hkrati zahtevala znižanje madžarske vojske na število, ki ga določa trianonska mirovna pogodba, in sicer v interesu varnosti za Avstrijo. (Odobrovanje.) Vlada bo ukrenila vse potrebno, da si zagotovi vojaško varstvo na mejah avstrijske republike. Dalje bo v slučaju povratka bivšega cesarja Karla iz Madžarske preko ozemlja avstrijske republike v sporazumu z velesilami Francijo, Anglijo in Italijo, ki žele povratek nadzorovati, in v soglasju z zastopniki političnih strank v narodnem svetu, izdala odredbe, ki bodo popolnoma jamčile, da to potovanje ne bo ogrožalo miru in varnosti republike. Vlada bo končno vse osebe, ki so bivšemu cesarju omogočile, da je nezakonito stopil na avstrijska tla, poklicala na odgovor,

(Odobrovanje). Predsednik Dinghofer (Velenec) je postavil predlog, v katerem izraža, da je avstrijsko ljudstvo pripravljeno ščititi mirni razvoj avstrijske republike zoper vsako ogrožanje. Od vlade se zahteva, da deluje z vsemi sredstvi zoper ogrožanje republike. Ko je podal posl. dr. Guertler izjavo v imenu krščanskih socijalcev in se pridružil Dinghoferjevemu predlogu, je bil ta predlog sprejet in seja zaključena.

ROMUNIJA PROTI HABSBUZANOM.

—d Pariz, 31. marca. Rumunski poslanik princ Ghica je včeraj posetil zunanje ministrstvo, kjer se je dolgo časa razgovarjal z Berthelotom. Princ Ghica je oficijelno naznanil francoski vladi, da bi se rumunska vlada vzpostavitev Habsburžanov kar najenergičnejše uprla. Princ je odšel nato k italijanskemu poslaniku, kateremu je istotako sporočil sklep svoje vlade.

KARLOV IZGON. — KONEC PUSTOLOVŠČINE.

—d Dunaj, 1. aprila. Kakor poročajo listi, se je popoldne objavilo v parlamentu, da se povrne bivši cesar Karel v posebnem vlakcu, ki bo stal pod varstvom entente. Bivšega cesarja bosta spremljala dva angleška štabna častnika. Vlak bo vozil preko Dunaja, Salzburga in Buchsa, in sicer tako, da pojde preko Dunaja ponoči. Kolodvorci bodo tedaj, ko bo vozil vlak skozi, zaprti.

ŠVICA ZOPET SPREJME KARLA.

—d Bern, 1. aprila. Kakor poroča »Neue Zürcher Zeitung«, se bivšemu cesarju Karlu dovoli začasen povratek v Švico, in sicer iz političnih motivov, češ, da bi se na ta način ščitil mir v Evropi. Preden se Švica končno javno odloči, bo uvedena zoper Karla preiskava, kako je zapustil švicarska tla. Ako ostane Karel na švicarskem ozemlju, se bo ukrenilo potrebno, da bo dobro zastražen.

★

NOVI MINISTRI PREVZELI POSLE.

—d Beograd, 31. marca. Novi ministri dr. Spaho, dr. Karamehmedović in Pucelj so danes popoldne prisegli in prevzeli svoje posle.

KONFERENCA MINISTRSTVA GA PREDSEDNIKA S POSLANIKI.

—d Beograd, 31. marca. Ministrski predsednik Pašić je danes dolgo konferiral z italijanskim poslanikom grofom Manzonijem. V poučenih krogih se govori, da vlada med Italijo, Čehoslovaško in našo kraljevino popolna soglasnost proti povratku Karla Habsburga. Vlada je včeraj poslala posebno noto zaveznikom o tem, kaj misli v Karlovem povratku. Dokler ne pride odgovor, se bodo sporazumele države male antante. Včeraj je tudi rumunski poslanik posetil g. Pašića in izrekel nado, da se bo do obmejnih sporov hitro poravnali. Naše čete so dobile nalog, da preprečijo vsak prehod rumunskih vojakov na naše ozemlje. Kar se tiče prihoda razkralja Karla, je rumunski poslanik izrazil svoje mnenje, da bo antanta znala izvesti svoje stališče proti Madžarom.

SEJA OZJEGA USTAVNEGA ODBORA.

—d Beograd, 31. marca. Noč je bila seja ozjega ustavnega odbora, na kateri so pretresali člen ustave o agrarni reformi. Ta člen je redigiran tako, da se ukinejo feudalna razmerja. Čivčije in kmeti postanejo lastniki zemlje. Po posebnih zakonih se bo plačala odškodnina onim, ki so po agrarni reformi oškodovani.

PREVZETJE URADOV V OKUPIRANEM OZEMLJU DALMACIJE.

—d Split, 31. marca. Včeraj so odšli v Zadar in Šibenik naši uradniki, da prevzamejo urade v prvem področju okupiranega ozemlja. Prevzemanje se bo vršilo od 1. do 4. aprila. Davi je odšlo iz Splita orožništvo v Sinj, od tam pa pojde na demarkacijsko črto. Potem bo prevzelo določena mesta v roku od 4. do 8. aprila.

—d Split, 31. marca. Osrednja vlada je pokrajinski vladi odobrila izreden kredit za potrebe okupacije.

PAROBRODNA ZVEZA MED BEOGRADOM IN DUNAJEM.

—d Beograd, 31. marca. Pogajanja o vožnji ekspresnih parnikov med Beogradom in Dunajem se bodo končala dne 1. maja. Vožnja bo trajala od Dunaja do Beograda 36 ur, od Beograda do Dunaja pa 51 ur.

KONFERENCA V RIMU.

—d Rim, 1. aprila. Zastopniki čehoslovaške republike za konferenco nasledstvenih držav so dospeli semkaj. Konferenca se bo vršila pod predsedstvom Imperialija.

MIR V NEMCIJI.

—d Berlin, 1. aprila. Iz Srednje Nemčije prihajajo poročila, da se mir utrjuje.

MONARHISTIČEN KOMPLOT V LISBONI.

—d London, 31. marca. V Lisboni je bila odkrita nova monarhistična zarota. Mnogo monarhistov, med njimi tudi grof Bertendos, ki je bil za časa monarhije ministrski predsednik, je bil aretiran.

Glasovi iz Koroške.

— Zihpolje, Matija Koren, doma iz Kobarida, se je vrnil iz Amerike in je tu od Slovencev Pogačnika kupil posestvo »Pri Sibilec«. Ker pri vladajočih razmerah za njega in njegovo družino ni sredi med zagrizenimi nemurji ni življenja, je sklenil hišo prodati in se potem vrniti v Kobarid. Prosi torej glavarstvo v Celovcu, naj mu dovoli, da sme bivati tako dolgo na Zihpoljah, dokler ne proda hiše. Glavarstvo v svoji objektivnosti mu odgovori: »Prodaj Vaše hiše je oblast Vam prepovedala; Vaše nayočnosti v ta namen torej ni treba. Naroda se Vam, da takoj zgine z družino vred v Jugoslavijo. Ker je Koren laški državljani, bo dobil glavar Rainer od laškega konzula primeren pouk. Dvomimo pa, če bi ga dobil tudi od jugoslovanske konzula, če bi bil Koren res jugoslovanski državljani.

— Bilčova. V četrtek dne 24. marca se je vršil na Otožu pri St. Ilju veličastni pogreb. Slovenski kmet p. d. Hauptmann, daleč naokoli znan, je legel ta dan v prezgodnji grob. Rajniki je

Dr. Fran Windischer:

Naša eksportna in importna trgovina.

Ne edini, ali važen trg za naš les je Italija. Les služi ali lastnim potrebam te dežele ali pa gre v laški roki na druge strani na iztoku.

Naravno, da postaja želja in tendenca v naših trgovskih krogih vedno izrazitejša, da se otresemo čim največ možno posredovanja drugih. Čim bolj se širi trgovska samozavest, tembolj se uveljavlja v trgovskem stanu našega naroda gospodarsko pravilno stremljenje, da skušamo brez tretje vmesne roke prodajati v deželi porabe, kjer je možno, v zadnjo roko konsumentu, obrtniku ali zasebniku. Sočasno se utrja prizadevanje, da postrežemo sami po svojih izvoznih krogih tudi oddaljene kraje, kjer obstoja potreba po naši robi. Ni lahko prevesti to zdravo gospodarsko načelo iz teorije v prakso producentom in prodajalcem v deželah, ki so še mlade v lastni vnanji trgovini, malo še nepoznane na svetovnih tržiščih. Eksportna kupčija je težavna. Težke skrbi dela celo narodom, ki so, kakor Čehi, gospodarsko dokaj naprednejši od nas. Ne glede na težavnost finančnega problema in na riskantnost, na prevodne in vkladalne težave prihaja mnogokje tudi okolnost v poštev, da je graditev potrebnih eksportnih organizacij težavna ter da je premagati stare običaje in kupčijske zveze, ki so se živjele v desetletjih. Moment vztrajnosti in starih navad velja tehtovito tudi v mednarodni trgovini. V naši lesni trgovini je imel do časov vojne Trst veliko vlogo za našo kupčijo. Ondotni posredovalci si ne dajo izviti iz rok svoje stare pozicije, ki jim je dajala delo in zaslužek. Na razne načine se skuša onemogočiti, da pride naš trgovec na tem emporiju do samostojne veljave. Ovire vseh vrst se mu stavljajo nasproti zlasti v prometu, za skladišča in druge prostore. Naše stremljenje mora iti v tem pogledu za tem, da si osiguramo v laški luki svoboden, nemoten izhod — tranzit. Dalekovidnejši krogi med Italijani bodo tako stremljenje sami podpirali, ker morajo paziti, da se ne oškoduje tržaške prekomorske trgovine in plovitbe, če se nasilno duši naša trgovina, iščočo naravnega izhoda in pota v svet. Vse to gibanje bo za delo še na dokaj težav in ovir. Mislimo pa, da bodo tudi v Italiji po časi obdržali veljavo tisti, ki že danes v razgovoru priznavajo, da celo z laškega stališča sodeč, ni gospodarsko zdravo, ščititi v Trstu nepotrebno vmesno in posredovalno trgovino, ki draži robo obrtnim in industrijalnim porabnikom v Italiji sami. Nasprotniki se bodo branili in segali morda, kakor se to sicer že sedaj godi, tudi po nasilnih sredstvih. Na obeh straneh je nacionalna razburjenost patentna in živa. V takih časih je težko, da zmaga obzir za praktične potrebe gospodarstva. Počasi in postopoma pa se bodo vsled sile gospodarskih

IZJEMNO STANJE V ANGLIJI.

—d London, 31. marca. Objava ljena je naredba, s katero se je nad državo razglasilo izjemno stanje vsled premogovne krize in vsled tega, ker so delavske strokovne organizacije zagrožile s splošno stavko.

—d London, 31. marca. Z malimi izjemami je prepovedan izvoz premoga in koksa.

PREBIVALSTVO PARIZA.

—d Pariz, 1. aprila. Po ljudskem štetju, ki se je vršilo v Parizu dne 6. marca, šteje Pariz 2.800.000 prebivalcev tedaj za 45.000 več, kakor leta 1911.

bil svojčas od Nemcev interniran v Litzelhofu. Velikansko število njegovih sotrpnikov iz onega žalostnega časa je prihitelo od blizu in daleč, da izkažejo zadnjo čast vzornemu slovenskemu rodoljubi.

— Sveče. Tu se je v lastni hiši v podstrešju obesil trgovec Kropivnik. Rajniki je imel spore s svojo ženo in je hodil po potih zapeljanih sinov slovenske matere.

— Sele. Nemški grofje in veleposelniki so začeli po svojih oskrbnikih in gozdarih preganjati slovenske kmete, kjer le morejo. Največje planine, ki so za našo živinorejo, naš edini dohodek, neobhodno potrebne, so v rokah teh neveljnih mogotcev. Zdal pa so slovenskim kmetov prepovedali, goniti živino na te planine. Mihločeva pl. na Obirju, Helldorfova v Hmeljah, Turnova v Kozljaku v Kortah in Voigtova v Kotu so od zdaj naprej za živino nas slovenskih kmetov zaprte. V Celovcu pa pravijo, da delajo na to, da se Slovenci in Nemci na Koroškem med seboj zblizajo in spriznajo.

potreb in dejstev razmere pač omilile in se bo podal položaj, ki ga rabi trgovina. Ne pozabimo: Težko je prodajati tam, kjer ne kupuješ ali obratno. Odločitve vprašanja, ako se obranimo tujega vpliva in tuje odvisnosti, je v veliki meri odvisna od našega ponosa in naše gospodarske zrelosti, od naše sposobnosti, delavnosti in podjetniške živahnosti. Popolnoma napačno je, če kdo misli, da smemo iskati edino pomoč v oblastvenih ukazih in prepovedih. Ukrepi gospodarske politike so potrebni, obrambna sredstva morejo koristiti in podpreti, odločiti ne morejo. Prepovedi in gromenje malo hasne, če je velik del lastnih ljudi tak, da pozabi na domovino popolnoma in iz same dobičaželjnosti pomaga smrtnemu sovražniku s tihotapstvom dražati svoje pozicije proti nam, kakor smo videli dolge mesece na Reki ob času d'Annunzia. Danes trpe naši ljudje mučeništvo na Koroškem in na Stajerskem, zakonita in tihotapska trgovina pa je iz naših krajev v najlepšem cvetu prav v te kraje. Isto je z Ogrsko. Enaka sramota se godi res tudi od nasprotne strani, ali zato treba s tem žalostnim dejstvom le računati in ga počasi zatreti. Nemogoči stvari na drugi strani od ljudi ne smemo zahtevati. Mi nikdar ne bomo zagovarjali stališča, da sme iz gospodarskih razlogov trpeti nacionalni in državni interes, ki je prvi. Pisali smo tudi vedno proti temu, da bi smel en stan, pa če je še tako važen in močan, v državi dandanes brutalno izrabiti svojo pozicijo in zahtevati n. pr., da mu gredo tudi doma svetovne cene za njegov produkt brez ozira na druge stanove v državi. Zakaj potem bi moral on tudi svoje davjate napram državi in delavcem uravnati po drugem merilu. Ali predaleč gre, kdor zahteva, da se iz nacionalnih ozirov ne prodaja naše lesne robe v deželo, ki spada med naravna razpečevališča za naše provenience. Ali naj nas zaloge uduše, ali naj jenja delo, ki je mnogokje edini vir naših krajev in prebivalcev? Naš les nima monopolnega položaja zasa napram Italiji niti sedaj in ga bo imel še manj, ko se uredi razmere v krajih, ki gravitirajo na Črno morje, ne glede na Bosno. Nepotrebnih reči ne kupovati in frčkati denar, je pravilo. Ali, kje je narod dovolj odgojen za to, da bi držal bojkot. Poglejte, kako se stepo ljudje za drage pomaranče, fige, rozine, dateline, mandeljne! Če ne pride blago po legitimni poti, za neso ga tihotapci, država je ob dohodke, železnice ob voznino, blago pa je slabše in dražje. Drugo blago je potrebno in nepogrešno. Manufakture mi nimamo doma. Uvažati moramo. Zahtevati moramo zaso, da si smemo izbirati svobodno, kje bomo kupovali. Kdor je vezan ku-povati, je gospodarski suženj. Kupili bomo tam, kjer dobimo naj-

dena Nancem, ker so ti v narodni
oziru smatrali narodno - naprednega
može za mnogo bolj nevarnega, kakor
pa gloveka, ki je odvisen od farozov
in na katerega se ravno potem te in-
stancije lahko vpliva, so volili prista-
ša SLS, ki je bil seveda na ta način iz-
voljen z vsemi glasovi. Kandidat NNS
pa je dobil samo glasove kompromisne.
Nalaaš sem zamočal imena, ker nis-
važna; prizadeji so pa itak poznani.
Govori in šepoče se že precej fasa.
Tržiču zopet o nekakem kompromi-
in kakor čujem, so naši dobri prijatel-
že razpeli svoje mreže, da bi zopet
vpregli JDS. V svoj polomljeni vozi-
ček, katerega naj bi ta vozilec srečno po-
tegnila iz blata v katero ga je potla-

V Ljubljani, 2. aprila 1921.

odsek razširi v samostojni državni urad, kateri ima prevzeti organizacijske posle celotnega tujskega prometa v naši državi. Delo odseka bo torej začasno obstajalo poleg notranje ureditve predvsem v tem, da pribavi vse material, na podlagi katerega bo razvidno na eni strani stanje in kapaciteta tujsko-prometnih naprav, na drugi pa intenziteta tujskega prometa. Na tej bazi bodo mogoči definitivni sklepi o bodoči enotni ureditvi tega važnega gospodarskega vprašanja v naši državi. Do tedaj pa bodo morale obstoječe tujsko-prometne organizacije še delovati po lastnem preudarku z dosedanjimi razpoložljivimi močmi in sredstvi. Da se pa njih delovanje spravi v sklad z bodočo enotno državno organizacijo, je še imenovanega odseka stopil v stik z interesiranimi krogi. V to svrhu se nahaja sekretar ministrstva trgovine dr. Ciril Žižek sedaj nekaj dni v Sloveniji.

ila klerikalna bahavost in nenastitljivost njenih pristašev - odborov, črpašam vas moške, ki danes vodite J. S. v Tržiču, ali je s temi ljudmi kak kompromis mogoč? Ali ne bo izdajalec, ki je svojega druga izdal že dvakrat, izdal s činičnim nasmehom še v tretje? Stari pregovor pravi: Romana fides - nulla fides - pri Rimljanu ni vere (zvestobe), in ta pregovor drži še danes. Pustite rimske hlapce in pojdite v boj sami s poštenim srcem in čistimi vokali. Izgubiti ne morete ničesar, kajti tekom zadnjih let je klerikalna rečica gospodarila z občinskimi premoženji tako, da je popolnoma distigla napredne odbornike, ki so drug za drugim lepo izstopili iz občinskega odbora. Pridobite pa lahko vsaj toliko, kolikor so leta 1913. milostno odstopili nasproti NNS, da so jo potem lahko vsaj izdajali. Z izdajalci nikdar!

Iz Ruš. Podravskega podružniča S. P. D. je sklicala 20. marca svoj 20. občni zbor. Iz odborovega poročila posnamemo, da je zgradilo

društvo v minulem letu poleg Ruške koče tretjo ali četrto kočo z nadstropjem, kjer se nahajajo tudi manjše sobe. V spominski knjigi je vpisanih 2280 oseb. Več stalnih gostov je bilo iz Beograda, Zemuna in Sarajeva. Markacijsko delo je zaostalo, ker ni ljudi za to važno delo. Blagajnik je poročal o precej velikem denarnem prometu. Izvolil se je dosednji odbor. Oskrbništvo se je izročilo sinu dosednjega, dolgoletnega oskrbnika, g. Mirku Serneu. Občni zbor sklene, prirediti letos v Rušah v spomin dvajsetletnega obstoja veliko planinsko veselico, in sicer meseca avgusta, kar naj blagovolijo razna društva pospešiti. Ruška koča se bo po možnosti zvezala telefonično z Rušami. Prenosilna bo znala od postelje v Ruški in čuvajevi koči 12 ozir. 6 kron, v Planinki pa 25 ozir. 20 K.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča Ljubljani.

Drama:

Petek, 1. aprila: Mrakovi. Red C. Sobota, 2. aprila: Bajka o volku. Red D. Nedelja, 3. aprila: Mrakovi. Izven. Ponedeljek, 4. aprila: Miss Hobbs. Izv.

Opera:

Sobota, 2. aprila: Tosca. Red B. Nedelja, 3. aprila: Zlatorog. Izven. Ponedeljek, 4. aprila: Thais. Izven.

— 25letnica umetniškega delovanja ge. Irma Polakove. V podlistku včerajnjega lista govorita o jubileju slovenske umetnice, rojene Ljubljankinje ge. Polakove dva njena bivača odlična tovariša. Naj tem spominom dodam še nekaj podatkov in spominov! A. Trstenjak v svoji zgodovini slovenskega gledališča ne omenja Polakove med gledališkimi člani do leta 1892, pač pa jo navaja med prvim osebjem dramatičnega društva v novem gledališču v sezoni 1892/93. Navaja jo med angažiranimi igralkami in tudi med opernim zborom. Očitno je Trstenjak prezel dejstvo, da je Polakova sodelovala že pri slovenskih predstavah v stari Čitalnici (1887-1892), ker sicer bi Polakova ne bila mogla biti leta 1892. angažirana kot stalna igralka. To potrjuje tudi g. Borštnikova v včerajšnjem podlistku. Gotovo je torej, da je igrala ga. Polakova že v Čitalnici ter je prišla na novo gledališče kot dosti zrela igralka. Ze 20. oktobra 1892 je pela veliko parijo v Zajčevi operi »Morarji na krov!«, dne 23. novembra 1892 v Offenbachovi operi »Svaba pri svetilnikih«, dne 8. februarja 1893 je pela za partijo Lole v Mascagnijevi operi »Cavalleria rusticana«, 15. februarja 1894 v »Prodani nevesti« Emerald in 18. oktobra 1894 prvič Deniso v »Mamzelle Nitouche«. S to vlogo se je dvignila med prve pevke naše opere ter se je mogla zaradi nje izvajati nato še cela vrsta oper in spevov, ki jih v glavnih vlogah. Hkratu je sodelovala v dram, zlasti veseloigr in burki, ter v operi v manjših partijah. Njen razvoj se je vršil zelo naglo; njen nad vse simpatični, zvonki glas, vedno živa, čustvena igra in neka posebna samostalnost v vseh kreacijah so ji osvojili največjo priljubljenost pri našem občinstvu. Ko je bila par let angažirana na Carlovem gledališču na Dunaju, se je vrnila v domovino kot popolna umetnica. Angažirana v Zagrebu, si je pridobila najširšo popularnost; pela je nešteto glavnih vlog v operetih, pa tudi v operah ter je bila dolgo vrsto sezon najmočnejši magnet in najzanesljivejši steber v zagrebškem repertoarju. Intendant I. pl. Hreljanovič, Fijan, pl. Tresček in Gv. pl. Hreljanovič so imeli v gospe Polakovi členu, ki jim je napolnil gledališče nešteto krat in jih rešil marsikatero zadrego. Zakaj ga. Polakova je brezmejno zvest in do skrajnosti požrtvovalen člen, vzor najstarejšim in najmlajšim tovarišem in tovaršicam. Neopazna ostanje tudi Slovenem njena mnogoštevilna gostovanja v Ljubljani: vesa so nam nudila popoln užitek. Njen izredni talent, njena velika ljubezen do slovenske narodne pesmi, ki jo je razširila po vsem slovenskem jugu, in njena značajnost, a katero se vedno in povsod ponosno priznava za Slovenko, jo delajo simpatično vseh jugoslovenskih publik. Povsod dokazuje, da smo Slovenci vrlo sposobni narod. Polakova, Rijarja, Križaj, Borštnik. Zvonarjeva, Nučič so nam delali in nam delajo na odru vedno čest. Na čelu jim jubila. Zato: Slava ji živele!

F. G.

— Koncert »Ljublj. Zvonac«. Dne 18. aprila t. l. pomladanski koncert pevkega društva »Ljubljanski Zvonac«. Sodeluje g. Josip Križaj, oper. pevec iz Zagreba. Na vzporedno izključno nove skladbe Emila Adamiča.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvonac«. Jutri dopoldne točno ob polenajstih ves zbor.

— Glasbena Matica. Priljubljena koncertna pevka Mira Costaperaria-Der bo pela na koncertu 11. aprila t. l. po večini v Ljubljani ne izvajane izvirne, pristne narodne pesmi iz Bosne in Hercegovine v katerih sta zastopana komponista F. M. Dugan in B. Kačarovski. Poleg teh Lajovićevga »Tkalca, Fibičev »Rožec, Brahmov »Mojo ljubav« in Čajkovskega »Sredi sumnega plesca ter arto iz opere »La Bohème«, »Madame Butterfly« in »Figaro« se ženi. Konservatorijaka profesorica gđ. Marija Schweigerjeva izvaja F. Chopina, Berceuse,

Balado As - dur in F. Lisztovo Legendo Sv. Frančiška stopa po morju. Gđ. Schweigerjeva je imenovano legendo izvajala prvič v Pragi in leta 1918 v Vidmu in Milanu z velikim vspehom. Virtuozinja na harfo gđ. Larise Vasiljeva iz Petrograda, absolventka Petrogradskega konservatorija svira Rubinsteinovo Romance in Haselmannovi Reverie in Balado.

— Koncert. Ljubljanski učiteljski pevski zbor priredi v četrtek dne 7. aprila ob 8. zvečer v dvorani Uniona svoj pevski koncert v prid Učiteljskemu konviktu v Ljubljani. Sodelujejo: učiteljica Jelica Vuk - Sadarjeva (solistinja), učiteljica Irma Cepudrova (klavir), ljubljanski učiteljski pevski zbor. Pevodjaja: Ferdo Juvanc. Pred odmorom se pejejo mešani zbori E. Adamičeve: »V snehu« - Da sem jaz ptičica... - V sanah. - Ljubljansko polje. - J. Pavčičev: »Kaj ve misli?« in F. Juvanc: »Izgublen cvet«. Dalje Risto Savinovi samospeli: »Svetla noč«. - Belokranjska: »Serenada« in »Ljubica, zdaj je dan!«. Po odmoru zapoje ženski zbor E. Adamičeve: »Tožba«. - Mešani zbor pa proizvaja E. Adamičeve: »Zbiraj se, zbiraj, lepi zbor!« - Če ti ne boš moj... Ne maram tebe. - Kdor je truden... - So to samo novi zbori, javno še ne proizvajani. Poslednji tri je poklonil skladatelj našemu zboru. Koncert se zaključi z A. Nedvedovo: »Nazaj v planinski raj!« d. A. J. Juvanc: »Serenada«. - ŠENIATWWWW Pevski zbor vabi tem potom tovarše in tovaršice ter omenjeno občinstvo na ta svoj koncert, priporočajoč se za obilen poset. Vstopnice in sicer parterni sedeži po 8, 6 in 4 dinarja, balkonski sedeži po 6 in galerijski po 3 dinarja, dalje stojišča po 2 in dijaška stojišča po 1 dinar ter besedila se dolo v predprodati in sicer v nedeljo in na praznik v ponedeljek v Učiteljski tiskarni priložna saba št. 8 od devetih do polne, torek, sredo in četrtek že dan pa v Učiteljski tiskarni, Frančiškanska ulica 6, in na večer koncerta pri blagajni. Zdravo!

— 50letnica Švandovih gledališč na Smihovem v Pragi. Pomladanske slavnosti v Pragi se letos začne s ciklom jubilejnih iger na obeh Švandovih gledališčih. Poselniki obeh je odvetnik dr. K. Švanda, sin ustanovitelja in soprog g. Eme Švandove, odlične dramatične umetnice. »Intimno« in »Arenas« sta bila zibelki najboljših igral in igralcev poslednjih 50 let na Češkem; »Intimno« vodi danes J. J. Bor, izvrsten režiser, »Arenas« pa ravn. J. Kulik. Prvo goji moderno in češko izvirno dramo; druga veseloigre, burke in češko izvirno opero, opramo dramo, vodvi itd. ter hoče ustvariti češki operetni stil. »Beli lev«, »Moji z prosti legie«, »Česky granat« itd. so češke narodne igre s petjem, plesi, sokolskimi nastopi i. dr., ki jih hodi gledat celo češkoslovski predsednik Masaryk. Za gledališko vzrojo prške publike sta Švandovi gledališči neprecenljive vrednosti. Rodoljubne pesmi in igre se namreč v Pragi ne sramujejo; v Pragi so še sposobni navdušenja ter imajo za lokalne dovpite, prške in češke originalne in domoljubne borbe na odru nezmanjšani zmisli. In smeje se Praga z vsemi predmeti še vedno zelo rada. Komika, ples, petje in glasba imajo zato nešteto neumornih posetnikov. Zato pa goji »Intimno« gledališče češki in svetovni repertoar. Za slavnosti 50letnice uprizore izvirno J. Kulikovo novo dram. revijo »Vlastenost« z Boudy (rodolubi iz stare gledal. barake 18. veka); v njej nastopijo osebe, ki so prve igrane, pisane, pesnile, muzicirale in politikovali. O njih je pisal Jirasek v romanu »L. V. Věky«. Zanimanje je vseobčno.

— Shakespeare — Župančič, Macbeth. V Ljubljani, 1921. Založila Tiskovna zadruga. Strani 151. Cena broš. 32 K, vezana 40 K, pošt. nina 1.80 K več. Za veliko noč je izdala Tiskovna zadruga drugi zvezek Shakespearejevih dram, ki prinaša zopet v krasnem Župančičevem prevodu eno najboljših del velikoga angleškega dramatika, tragedijo častihlepnosti »Macbeth«. Nekateri kritiki trdijo, da je »Macbeth« višek Shakespearejeve dramatične umetnosti. Macbeth je izšel prvič natisnjen l. 1623. Delanje drame traja 17 let; sicer se godi danje v srednjem veku, toda duševno obzorje oseb je kakor pogansko antično. Propast junaka

Macbetha, zavedenega po lastnem in ženinem pohlepu časti in moči, tvori tragedijo, ki je v literaturi ena največjih. Vse grozote v naravi in dušah dveh zakoncev se kažejo v njej kakor veličasten vihar. »Kakor »Sen resne noči«, tako je tudi Macbeth izšel v jako lepi opremi. Uvod prof. J. Kelemine je prav dober v stvarnem oziru. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

— Njive. št. 5. in 6. je izšla z naslednjo vsebino: Stefan Sagadin: Lex fundamentalis. — Stanko Lapajne: Ustava in jezik. — Gojmir Krek: Izenaženje zasebnopravnih zakonikov po načrtih stalnega zakonodajnega sveta v Beogradu. — Fran Windischer: Naša izvozna in uvozna trgovina. — Miloš Stibler: Državna akcija za kmetijski in rokodelski kredit. — Miroslav Ambrožič: Narodna telesna vzgoja. — Karol Oswald: Izobraževanje naroda. France Veber: Znanost in vera. V. K.: Na pot v Sarajevo. — Listek: Alojzij Gradnik: Tolmin I. II. — Zmaj Jovan Jovanovič: Na veliki petek 1863. Pregled.

— Lovec št. 7 je izšla s sledečo vsebino: M. Hanzlovsky: Obris lovškega živalsolovja. — Fr. Bračun - Vrana. — Miloš Roš: Moj prvi. — X.: Spominski stih. — Iz lovškega opitnika. — Mala oznanila.

Za vpodabljalno umetnost na Slovenskem.

Odkar je bila v Ljubljani pred blizu dvajset leti prva umetnostna razstava, smo se Slovenci čeli živahneje bavili tudi s to panogo človeške kulture. Naši vpodabljalni umetniki, katerih številu in podmladek razveseljuje narasča, so se jeli organizovati in so priredili že dokaj vrlo uspešnih razstav doma kakor izven slovenskega ozemlja. V Ljubljani služijo razstavam že nekaj let od slikarja Jakopiča postavljene umetnostni paviljon, mestna občina ljubljanska je iz svojih sredstev nabrala lepo umetnostno zbirko, v deželnem muzeju se je uredila in se izpopolnjuje posebna umetninska galerija, bilo je odtlej več javnih predavanj o umetnostnih poglavjih, naše periodično časopisje in dnevništvo je jelo svojo pozornost intenzivneje posvečati tudi vpodabljalni umetnosti, prav sinodi pa je v Ljubljani zborovalo društvo, ki je v poltreh letih svojega poslovanja med zasebniki ter pri korporacijah in zavodih nabralo toliko svote denarja, da je moglo pred mesecem z uporabo umetniške zbirke ljubljanskega mesta otvoriti Narodno galerijo, ki bo osnova za kolikor mogoče komplekso zbirko na Slovenskem ustvarjenih vpodobnin. Temu praktičnemu pokretu v stvarih naše vpodabljalne umetnosti se je v najnovjši dobi kot najino dopolnilo pridružil teoretski: na ljubljanskem vseučilišču se je otvoril umetnostnozgodovinski seminar, da bo poskrbljeno za sistematsko naobrazbo tudi v umetnostnih vprašanjih. Da pa se med najširšimi krogi pospeši umetnostnozgodovinski študij, zlasti študij umetnostne zgodovine na Slovenskem, in se kar najbolj razširi umevanje umetnosti in nje zgodovine, se je po inicijativi vseučiliškega docenta dr. Izidorja Cankarja zasnovo in se v najkrajšem času v Ljubljani ustanovi Umetnostno - zgodovinsko društvo z nalogo, da izdaja umetnostno - zgodovinski časopis, prireja predavanja o umetnosti in nje zgodovini ter da po možnosti gnotno podpira delo, namenjeno proučevanju umetnostne zgodovine. To seveda dočela nepolitično, zgolj znaten - prosvetno društvo bo pristopno vsakomur, kdor se količak zanima za slovensko umetnost. Ni dvomiti, da mu bodo slovenski naobrazni spriči njega splošno - kulturne pomembnosti moralno in gnotno podporo naklonili s prav tako verno, kot so doslej kar moči podprli vsako prizadevanje, ki je šlo za tem, da za splošno hasnovito ukoristimo svoje duševne darove in se povzpnejo na čim višjo stopnjo kulturnosti. Vlada je dejansko potrebnost takega društva priznala s tem, da mu je zajamčila primerno gnotno podporo. Ustanovni občni zbor Umetnostno - zgodovinskega društva v Ljubljani bo v nekaj dneh. Fr. K.

Dijaška potovanja.

Na evetlični dan dne 3. aprila se bo obračala omladina srednjih in visokih šol na občinstvo cele države s prošnjo, da podpre z darovi one ustanove, ki omogočajo dijaštvu poučeno in njihovo zdravju koristna počitniška potovanja po državi, osvobodujoč jih velikih potnih stroškov.

Člani Feriálnega saveza si sicer dajejo vzajemno prenočišče in hrano in država daje siromašnim žilžano vožnjo. Toda to ne zadostuje, da bi bilo omogočeno potovati tudi najsiromašnejšim izmed njih. To bo šele tedaj mogoče, ko se bo vse naše občinstvo toliko zavzelo za potujoče diake, da jih bo zvalo pod svoj krov in jim dalo prenočišče in hrano.

Če ste v stanu in voljni sprejeti pod svoje streho v počitnicah potujočega diaka, da se pri vas odpočije, izvolite nam to javiti na naslov: Ferialni savez, Beograd, II. Beogr. gimn. ali pa podružnici F. S. na eni izmed srednjih ali visokih šol v Vašem mestu. Ostalo občinstvo pa prosimo, da pomore Ferialnemu savezu z denarjem ali pa s predmeti kakor: postelje, posteljnina, brisače, kuhinjska in jedilna posoda itd. Ti predmeti se bodo nujno potrebovali za prenočišča na zavodih in

Feriálne kolonije na Bledu, Plitvičkih jezerih, Fruški gori in po raznih krajih po Bosni in Dalmaciji itd. Sprejme se vsak, tudi najmanjši dar s hvalečnostjo in z obljubo, da ga bomo vložili v ustanove, ki ne bodo služile samo sedanjim, ampak tudi poznejšim generacijam. — Ferialni savez.

Zdravstvo.

— Počojninski zaklad za zdravniške vdove in sirote države SHS v Ljubljani ima dne 14. t. m. t. j. v četrtek ob 3. popoldne v magistratni posvetovalnici izreden občen zbor, ki bo sklepal o premembi pravil. Nujno potrebno je, da pridejo na zbor po možnosti vsi člani, osebno pa ljubljanski tovarši in omogočijo upravnemu odboru nadaljne poslovanje. Ako ta zbor zopet ne bo sklenil, odstopi ves odbor in upravo prevzame vladni komisar, ki ga bodo morale plačati zdravniške vdove. Zopet apeliramo na zdravniške žene, da opozore svoje moke brez pridržka na njihovo dolžnost. Dr. P. De Franceschi.

— Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske. V času od 20. do 26. marca se je rodilo v Ljubljani 27 otrok, od teh 13 moškega in 13 ženskega spola, 1 otrok je bil mrtvoroden. Umrlo je skupno 19 oseb in sicer 7 moških in 13 žensk. Umrli so za izčrpnost, slabost 1, jetiko 3, pljučnico 1, srčno hibo 2, rakom 1, vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov 8, vsled slučajnih smrtnih poškodb 2. Od nalezljivih bolezni so bili prijavljeni 1 slučaj skratinke, 1 slučaj trebušnega legarja in 1 slučaj koza.

— Boj proti malariji. Zdravstveni odsek za Slovenijo ponovno razglašja, da potrebuje ministrstvo narodnega zdravja na tem polju izkušene zdravnike za sistematsko odvrčanje malarije. Reflektanti naj ministrstvu naznanijo pogoje, pod katerimi bi bili v katerikoli delu naše kraljevine pripravljeni voditi ta boj.

— Razpisana zdravniška služba. Na okulističnem oddelku splošne bolnišnice v Ljubljani je do dne 30. aprila razpisana služba primarija. Natančen razpis glej v »Uradnem listu« št. 34.

Sokolsstvo.

— Javni nastop moškega naraščaja ljubljanskega Sokola vrši se danes v soboto 2. aprila točno ob pol 8. zvečer v telovadnici Narodnega doma s sledečim sporedom: 1. Deca: vaje s palicami za 1. 1921; 2. dec: igre in raznoterosti; 3. odradna telovadba naraščaja in dece; 4. naraščaj: proste vaje za 1. 1921; 5. skupina. Vstopnina: sedež 2 din., stojišča 1 din. Blagajna se odpre ob pol 7.

— Sokolsko društvo v Šiški vabi na telovadno akademijo, ki se vrši v ponedeljek dne 4. aprila ob 15 uri popoldne v društveni telovadnici. Nastopijo vsi oddelki. Odbor.

Društvene vesti.

— Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj. V restavraciji pri Mraku na Rimski cesti je bil snodi ob 8. občni zbor »Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj«. Predsednik g. Avgust Petrič je otvoril zborovanje ter se je v toplih besedah spominjal pokojnega dr. Oražna, ki je bil prvi društveni predsednik in obenem ustanovitelj in podpornik društva. Poleg običajnih poročil društvenih funkcionarjev je zanimivo bilo poročilo knjižničarja g. Petriča. Iz tega poročila posnamemo, da je dvorski knjižničar tekom leta prinesel 2821 novih knjig, da sedaj knjižnica šteje 17.277 knjig in da je bilo tekom leta prečitanih 102.918 knjig. Čitateljev je bilo 5566. Zanimiva kulturna silka! Knjige si je marljivo isposojala tudi bližnja ljubljanska okolica. Za predsednika je bil zopet z valikom izvoljen g. Avgust Petrič, v odbor pa sledeči gg.: Abulner, dr. Lavrenčič, Lovše, Potočnik, Rus, Seliškar, Verbič, Virant in Jakulin. Za namestnike: Manžini, Počkar, Radovan, Seliškar Ivan, Škulj; za revizorje: ing. Štembov, Primožič, Seljak in Oček. Po končanih volitvah je bila občirna debata o bodočih občinskih volitvah.

— Dramatski odsek Gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj v Ljubljani je ustanovljen in začne v kratkem s predstavami. Odsek razpolaga s prav dobrimi igralskimi močmi, le nabava odra, kulisa, zastera in drugega dela društva teže pri sedanjih dragih. Zato je razpisalo nabiralno polo za prispevke za to napravo in prosil, da se po možnosti odzovejo vsi prijatelji dramske umetnosti, kakor tudi prijatelji društva samega, ki je ustanovilo odsek le za izobrazbo ljudstva. Komur bi pola ne bila predložena, naj pošlje prispevek društvu v knjižnico. Vožarski pot 2.

— Premog. Člani »Zveze vojnih vdov in sirot za Slovenijo« v Ljubljani, stanujoči v Ljubljani, dobe premog na nakazila mestnega magistrata v torek dne 5. in sredo dne 6. aprila. Vsaka redbina dobi 150 kg za K 16.

— Pevsko društvo »Slavce« išče slugo ali služkinjo za pospravljanje društvenih prostorov nekaj ur na teden. Zeli se tudi, da ima nekotično vplede za eventualni raznos okrožnic in pobiranje članarine. Plača po dogovoru. Osebnost ali pisemne ponudbe na blagajnika g. Ivan Lebarja, podobar, Turjaški trg (Breg) 1.

— Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sosednem okraju Logatec naznanja, da se vrši redni letošnji občni zbor dne 7. aprila 1921 ob 16. uri v sodni dvorani št. 5. Na dnevnem redu je razun običajnih poročil posvetovalne o dopolnitvi društvenih

pravil v tem smislu, da bo društvo izvrševalo tudi dolžnosti krajevne državne zaštite po predpisih Ministarstva za socialno politiko.

— Ponovna vzporeditev spevoigr »Ribičeva hči« in librete »Kovačev študent« se ne vrši, kot je pomotoma razglašeno na lepkih, v nedeljo, ampak v ponedeljek, dne 4. aprila ob 8. zvečer v Ljudskem domu. Tako bo omogočeno udeležiti se predstave tudi onim, ki niso dobili vstopnic minule nedelje. Vstopnice se dolo v predprodati v Češarkovi trafiki v Selenburgovi ulici in v Koželjevi na Sv. Petra cesti in na dan predstave pri blagajni od pol 7. dalje. Tovariši invalidi in vojne vdove, pridno sežite po njih ter pripeljte s seboj še svoje znance, da bo uspeh tem zadovoljivejši!

— Svobodništvenemu dijaškemu društvu »Preporod« je darovala vesela družba v Polčah 500 K, za kar il odbor tega društva izreka iskreno zahvalo.

— Slovenska Matica. Gradbeno podjetje ing. Dukič in drug v Ljubljani je naklonilo Slovenski Matici znesek K 400, kot velikonočno darilo. Požrtvovalni tvrdki bodi izrečena najtoplejša zahvala.

— Splošna organizacija vojnih invalidov: vdov in sirot za slovensko ozemlje ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 10. aprila 1921, ob 9. dopoldne v dvorani mestnega doma v Ljubljani.

— Produktivna zadruga »Kovčari« za Slovenijo naznanja svojim članom, vsak dan prodajo usnja in čevljiarskih potrebščin, izdelovanje čevljev delov se vrši točno po naročilu, isče se prirezovalce, samostojen pri delu. Plača po dogovoru. G. odborke se opozarja, da se vrši v nedeljo, dne 3. aprila ob 9. dopoldne inventura. Pričakuje se polna udeležba. Hrenova ulica št. 4.

Turistika in sport.

— Nogomet. V nedeljo ob 16. se vrši na prostoru Ilirije tekma med prvim moštvom »Ilirije« in kombiniranim moštvom ostalih ljubljanskih klubov. V ponedeljek ob 16. igra rezerva »Ilirije« proti »Hermesu«.

— Po nedeljski kolesarski dirki se vrši na verandi hotela Union razdelitev zaostalih nagrad iz lanske sezone združeno z zabavnim večerom. Začetek ob 9. zvečer. Vstop vsakemu prost.

— Rezultati velikonočnih nogometnih tekem. Jugostavija: Švedska 3:2. Igrano v ponedeljek v Zagrebu pred 10.000 gledalci. Švedska reprezentacija je v soboto igrala proti Avstriji na Dunaju 2:2. Domače tekme: Ilirija: Atletik. Cello 7:0, drugi dan 6:0. Ilirija rez.: Svoboda 0:0. Rapid, Maribor: Sportvereinigung. Graz 2:3, drugi dan 5:1. Triglav, Kranj: Svoboda, Ljubljana 1:0; v 20 min. prekinjena igra.

Gospodarske vesti.

— Ljubljanski trg. Trg je bil pretečen teden živahen. Glede govejega mesa vladajo silne težave. Vsi goveji mesarji so sklenili prenehati v soboto s sekanjem mesa, ker se jim ne dovoli povišanje cene, na drugi strani pa ne pripusti slabega blaga na trg. Nadalje izjavljajo, da ne morejo kupiti primerne klavne živine, ker jim izvozniki tega ne pripuste, vsled neoprestanega navijanja cen živi težki. K stvari pripominjamo, da je dejanski položaj na živinskem trgu resnično za nakup klavne živine za domači trg skrajno neugoden. Eksportne firme ne kažejo nikakega enotnega postopanja in prav nikake tendence za pritiskanje žive cene navzdol, nasprotno hočejo v neprestanim navijanjem in plačevanjem visokih cen brez posebnega ozira na dobiček, vsem drugim onemogočiti nakupovanje in izvažanje. S tem početjem so navili v ljubljanskem nakupovalnem področju močno ceno, med tem ko so druge pokrajine postopale racionalneje in obdržale nižje cene. Tudi kvaliteta klavne živine se je poslabšala, ker se je vse boljše blago že izvozilo. Ako se bo izvoz vršil še nadalje v tej, vseh ozihih svobodni obliki, bo domači trg po vsej doželi ostal prazen ali pa bo moral plačevati horendne cene za meso kg brezdvomno čez 40 K in pri tem izpostavljen še neprestano sleparjenju z mesom bolna in poginjala živine najslabše kakovosti ter prikladanju prevelike množine kosti. Cena govejega mesa ostane 30 K I. vrste, 28 K II. vrste.

Glede telečjega in svinjskega mesa se krile dnevno potrebo. Jale je na trgu dovolj na 1.90 za kos. Moka se prodaja po 17.50 K za kg št. 0 najboljšiše vrste. Sladkor v kockah se dobi že po 51 K kg.

— Industrijska kriza v Čehoslovski. Po zadnjih poročilih iz Prage so glavne češke tovarne, ki proizvajajo tekstilne izdelke sklenile znižati ceno svojim proizvodom. Nad 30.000 prvovrstnih oblek se bo prodalo po takih cenah, da jih bodo mogli nabaviti tudi revnejši sloji. Cene bodo pri tem približno sledeče: za otroške obleke 220 K, suknje 550 K, moške obleke 550 K in obleke iz kamgarna 770 K. V splošnem se občuti industrijska kriza najbolj v železni in tekstilni industriji. Vlada bo morala najbrže dopustiti uvoz cenenejšega surovega železa iz inozemstva in to bo pomenilo toliko, kakor da se obratovanje v livarnah ne bo več izplačalo. Češki železni izdelavci se bavi radi tega z mislijo, da se naj delo v livarnah in ručdelnih ustavi in da se posveča večja pažnja izdelavi jekla. To bi pomenilo tudi znatno znižanje cene vseh brezposelnih v Čehoslovski. Če

hoslovaška železna industrija do sedaj še ne more konkurirati z nemško industrijo, tekstilni industriji pa škoduje okolnost, da so vse zaloge prenapolnjene s starim, dragim blagom, za katero ni mogoče najti zadostnega števila kupcev.

— g. Angloški kapital in srednje-evropske železnice. Črniški listi poročajo iz Dunaja, da ima večja angleška finančna skupina, namen prevzeti vse avstrijske, ogrske in češkoslovaške železnice. Angleški kapital si hoče na ta način zagotoviti vpliv na vsa prometna pota centralne Evrope.

— g. Razmere v Ameriki. Naš rojak Mr. Valter Predovich, ki je tudi v Ljubljani dobro znan, omenja v nekem privatnem pismu tudi sledeče: Kaj se bo zgodilo z Evropo, če se njena valuta v kratkem ne zboljša. A še večje vprašanje je, kaj se bo zgodilo zaradi njene slabe valute z ameriško exportno trgovino? Pred seboj imam ravno statistiko, ki jo je izdala naša vlada, in iz nje posnemam: Prebivalstvo Združenih držav se je v zadnjih dvajsetih letih pomnožilo za 30 milijonov. Premoženje se je pa v tej dobi povečalo od 100 milijonov na 500 milijonov dolarjev. Zanimiva je tudi statistika, katero daje vlada o različnih pridelkih, in sicer Amerika pridelala na leto 24 odstotkov pšenice na svetovnem trgu, 75 odstotkov koruze, 60 odst. bombaža, 40 odst. železa in jekla, 66 odst. olja in 85 odst. avtomobilov. To so zanimivi podatki, a še bolj je zanimivo, če se premisli, da to pridelala samo 6 odstotkov ljudi vsega sveta na 7 odst. površini. Pred vojno se je velika množina tega blaga prodajala na evropskem trgu. Sedaj je pa isto blago na razpolago samo ameriškim dolarjem. Kaj se bo torej zgodilo, če bo to blago dolgo časa zastajalo, je nedogledno. Trpimo pa že sedaj velikanske izgube. Vsi ti pridelki kakor tudi svinje, živina, ovce, surove kože, volna, so od lanskega leta padli v ceni za polovico. Farmer je pri tem najhujši prizadet, — and is squeezing like a stuck pig, to use a Western expression. Jako so prizadeti tudi trgovci, tovarnarji in delavci. Vzemimo naše železne tovarne v Pueblo. Od 7500 delavcev so jih odštevili 3000. Ostalim so znižali plačo za 15 odstotkov. Ta preobrat po celi državi je začel takoj po izvolitvi novega predsednika in je sedaj po vsej državi v polnem tiru. Mnogi strokovnjaki pa trdijo, da najhujše še pride. Vse to pa nas Amerikane ne vznemirja v toliko, da bi izgubili svojo glavo. Mirno in potrpečljivo stojimo vsak pri svojem poslu, pridno delamo brez veseljačenja, dobro vedo, da so to posledice vojne, da dolgo pri tem ne ostane in da bomo v kratkem zopet nadaljevali svojo gladko pot kakor poprej.

— g. Zvišanje premogovne produkcije v Nemčiji. Nemška državna statistika izkazuje za december 1. l. 11.926.000 ton premoga proti 10.856.000 tonom decembra 1919. Vsega skupaj je produkcija Nemčije leta 1920 premoga 131.346.000 ton proti 116.680.000 tonom leta 1919. Isti čas je Nemčija proizvedla 111.633.000 ton rjavega premoga proti 93.848.000 tonom leta 1919. V teh številkah ni všteta produkcija Alzacije, Lorene, Saarke kotline in Palatije, večja produkcija in da se povzdigne trgovina. Na svetovnogospodarskem polju je zahteval Mac Kenna, da se čim prej obnovi Evropa in da se čim prej obnovi mednarodne trgovske zveze. Dokler bo ostal evropski trg Angliji zaprt, si Anglija ne bo mogla popolnoma gospodarsko opomoči. Angleška industrija se naslanja na velikanstvo izvozno trgovino, ki dovoljuje 47 milijonov ljudi, da žive dostojno. Doseči moramo zopet maksimum produkcije in pristo izmimo živili proti industrijskim proizvodom. Evropa potrebuje miru. Vlade so sklenile mir, pokojev pa še niso sprejele. Šele ko se to zgodi, bomo videli zopet jasno.

Najnovejša poročila.

MINISTRSKI SVET.

Beograd, 1. aprila. Danes popoldne je bila po prisegi novih ministrov določena seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o prihodu razkralja Karla v Budimpešto.

ENOTNO POSTOPANJE ZA VEZNIKOV NAPRAM KARLU.

— d. London, 1. aprila. Kakor doznava Reuterjev urad, nastopajo zavezniki v vprašanju pustolovščine bivšega avstrijskega cesarja Karla, čigar navzočnost smatrajo kot veliko nevarnost, popolnoma enotno.

ODPOTOVANJE KARLA OD GODENO.

— d. Dunaj, 2. aprila. Kakor doznava Reuterjev urad, nastopajo zavezniki v vprašanju pustolovščine bivšega kralja Karla iz Sobotiča, ki je bilo določeno za snoči, odgodilo. Vzroki za to še niso znani. Govori se pa, da bo po najnovejših razporeditvah bivši kralj potoval preko Italije v Švico. Tozadevna pogajanja so še v teku. Po drugi verziji se Karl sploh ne vrne več v Švico, temveč odpotuje takoj v Spanjo.

OBMEJNI SPOR Z ROMUNSKO KONČAN.

— d. Beograd, 1. aprila. Tukajšnji romunski poslanik Emendi je obiskal ministrskega predsednika Pašica in ga obvestil o tem, da romunska vlada obžaluje dogodke, ki so se zgodili v Banatu, in da so čete prestopile mejo vsled nevednosti. S tem je spor z Romunsko končan.

SEJA USTAVNEGA ODSEKA.

— d. Beograd, 1. aprila. Danes ob 9.30 je predsednik dr. Ninčič otvoril 41. redno sejo ustavnega odseka, na katere dnevnem redu je bila razprava o členih, ki se doslej še niso rešili. Čl. 42., ki govori o sestavi narodne skupščine je bil sprejet v tejle stilizaciji: »Narodno skupščino sestavljajo poslanci, katere veli narod po splošnem, enakem, neposrednem in tajnem glasovanju z zastopstvom manjšin. Na

vsakih 50.000 prebivalcev se voli po en poslanec. Če je plus v eni edini večji od 30.000, voli ta ostanek tudi enega poslanca. Narodna skupščina se voli vsako četrto leto. Podrobneše se odredi z zakonom.«

ROPANJE VOLILNE PRAVICE JUGOSLOVENOM.

— Trst, 1. aprila. V Dekanih pri Kopru je bilo pogrešeno vpisanih v volilni imenik ali izpuščenih 280 volilcev. Napravili so reklamacije, ki pa so bile vrnjene po preteku reklamacijskega roka, češ, da se vračajo nerešene, ker niso bile podane v italijanskem jeziku.

ZOPET ITALIJANSKA NASILSTVA.

— Pazin, 31. marca. Fašisti organizirajo napade na vse vasi v okolici Pazina. V Zareču so napadli žene in dekleta, ranili so več starejših mož, učitelju so vrgli pohištvo iz stanovanja, raztrgali perilo in obleko. V spremstvu fašistov je bilo več orožnikov, ki menda varujejo fašiste, da jih nihče ne moti pri razbojništvu. Ljudstvo je strašno razburjeno.

RIMSKA KONFERENCA.

— Rim, 31. marca. Konferenca Avstrijo naslednjih držav se prične najbrže 2. aprila. Konferenca se snide v zmislu člena 265. saintgermainške pogodbe, člena 248. trianonske pogodbe in sevrškega dogovora med novimi državami, v svrhu, da se urede odnose med temi državami, ki se jih niso dotaknile pogodbe. Problemov je mnogo, ker je treba urediti pred vsem vprašanja, zadevajoča državljane stare države, njihovo imetje in pravice, določiti narodnostno in jezikovno, trgovskih družeb, dalje izvesti finančno ureditev denarnih zavodov, ureditev fideikomisov, treba določiti obdajanje za podružnice podjetij v več državah, preprečiti izvoz in skritje kapitalov, da se ne odtegnejo obdajenju, treba razdeliti davke iz l. 1918, za zavode s poslovanjem v raznih državah itd. Konferenca bo trajala precej časa.

IZ DEŽELE ANARHIJE.

— Milan, 1. aprila. Pri Spieziju je padla bomba pred poslopje Oresta Pardinija in napravila veliko škodo. To je bilo maščevanje, ker Pardini ni odgovoril na neko grozilo pismo. Pri Pistoji so našli truplo D. Giamonija, pristaja ljudske stranke. Zločin je političen.

nega značaja. Na železnici Genova-Torin so zopet našli več razstrelivih snovi v ceveh in steklenicah in sicer na raznih krajih. Soc. poslanec Misiano, kakor poročajo iz Neaplja, ne more nikamor iz svoje hiše, katero stražijo komunisti, fašisti in kraljevski stražniki. Hotelo se je odstraniti fašiste, pa ne gre, ker bi radi dobili v svoje pesti Misiano. Prihajajo poročila o nezaposlenosti v raznih industrijah, zbog česar se pričakuje novih neredov. Iz Vidma poročajo, da nameravajo v vsej provinci odstopiti župani radi finančne krize in brezposelnosti, ki teži obline.

OBSOJENI MADŽARSKI ŠPIJONI.

— d. Košice, 1. aprila. Tukajšnje divizijsko sodišče je danes obsodilo tri osebe, ki so bile obtožene špijonaze za vojne v korist Madžarski, na smrt na vešalih.

Raznoletost.

* Veliki požar v Pešti. Vsled požara, ki 30. marca izbruhnil v Gizelnem parnem mlinu, je zgorelo tudi štirinadstropno žitno skladišče, v katerem je bilo 300 vagonov koruze. Ob pol 8. zjutraj je bil požar omejen.

* Ponosrečena plebiščina komistija. Blizu Velikih Strelc v Gorenji Šleziji se je ponesrečil avtomobil medzvezniške glasovalne komisije, ker je bila cesta preprečena z žico. Šofer, francoski vojak, je mrtev, dva francoska častnika sta ranjena. O zločincih še nimajo nobenega sledu.

* Zanimiv roparski umor v Rimu. Iz Rima poročajo: Te dni se je v stanovanju brusca dragih kamenov Lovgezau izvršil strašen roparski umor, katerega žrtev so štiri osebe. Ko je prišel draguljarjev sin popoldne iz šole domov, je našel v stanovanju trupla očeta in matere ter dveh pomočnikov, katerim so bile odsekane glave. Sekiro, s katero se je grozen umor izvršil, so našli v stanovanju, zavito v papir. Na vratih so zločinci prilepili listek z napisom: »Vrata so do 4. popoldne zaprta!« Ugotovilo se je, da so zverinski roparji odnesli za preko 20.000 mark denarja in mnogo draguljev.

* Stavka bikoborcev. V Madridu in po celi Španiji vzbuja veliko zanimanje stavka toreadorjev in pikadorjev, ki zahtevajo, kakor druge vrste delavstva, povzicanje plač. Ker vlada danes zmanjše za bikoborbe bolj kakor kdaj prej, je pričakovati, da se bodo zahtevke stavkajočih v najkrajšem času ugodovoljile.

* Žrtve špiritizma. »Matine« priobčuje nastopno, zelo interesantno vest iz Amerike: Profesor Bradford, ki je bil dobro znan v okultističnem svetu, je v Chicagu izvršil samomor. Bradford je bil globoko prepričan, da se more na znanstvenem polju vzpostaviti med dvema živima bitijma taka harmonija, da ostane kontakt tudi po smrti enega od obeh. Vzpostavil je harmonijo med seboj in neko deklico v Chicagu, kakor je izvršil samomor v prepričanju, da bo ostal v kontaktu z deklico. Toda o kak-

kem kontaktu med deklico in mrtvim špiritistom ni duha ne sluha.

* 4 kg tisočkronskih bankovcev. V Hallu na Tirolskem je povozil vlak neznanega mladeniča, katerega identitete niso mogli dognati. Neznavec je imel v svoji torbi 4 kg bankovcev po tisoč K.

Izpred sodišča.

— Obsojen tajnik jeseniškega »Orla«. Pred ljubljanskim deželnim sodiščem se je moral včeraj opoldne zagovarjati zaradi povelja 18letni Rudolf Dežman, bivši občinski pisar na Jesenicah in tajnik jeseniškega »Orla«. Lansko leto je nekaj mesecev pred mariborskim orlovskim shodom prodal nekaj društvenih trakov, odznakov in nakaznic za železnico v skupni vrednosti 860 K. Denar je zase porabil, dalje si je prilastil tudi iz sklada za izlet v Maribor 180 K. Čim so mu postala tla prevročja, je še pred izletom pobegnil na Hrvaško, kjer je doživel prave avanture. Ko mu je denar pošel, je stopil v Zagrebu k frančiškanki za kozla, od tam k frančiškanki v Varaždin in pozneje v Mostar. Od tam so ga poklicali na Jesenice. Jeseniški »Orle« je skušal vso zadevo tajinstveno prikriti in potlačiti. Toda o stvari so izvedeli orožniki. Deželno sodišče je Dežmana obsodilo na 2 meseca navadne ječe. Dežman se je zagovarjal na sledeči način: »Moral sem vzeti, da sem zamašil druge luknje.«

Darila.

Upravi našega lista so postali za: »Jugoslov. Matice«: g. Leopold Likar, učitelj v Loškem potoku, 80 K; g. L. B. Bakar, 40 K; in svaile ob priliki poroke g. Franc Zupanca darovali 220 K. Skupaj 340 K.

* »Sokolski dom« v Črnomlju: gg. Frano in Milka Kovec mesto venca na krsto umrlega veter. nadz. Maksa Pavlina v Črnomlju 200 K.

Ciril-Metodovo družbo. Oddelki poštnega ravnanstva v Bethovnovi ulici 137 K.

Srčna hvala!

Polzvedba.

V kavarni »Evropa« je bil zamenjan klubok. Dobična oseba, ki ga je zamenjala, ga dobi tam nazaj.

Telesno odvajanje: Profesor Genhard v Berlinu, predstojnik vseučilišne klinike za notranje bolezni, posvetočuje, da grenčico »Franz - Josef« vedno uporabljajo z zanesljivim in zadostnim uspehom.

Glavni urednik:

Rasto Pustosiemšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

Pravo

„Schichtovo milo“

znamka „felen“

neol poleg stotice varstveno znanko. Pazite pri nakupovanju na njo, in ne dajte si vati cenilnih pralnih sredstev, ki so Schicht-ovemu milu samo na videz podobne.

Zadepetno za Slovenijo ima brčka J. Globočnik in drug v Ljubljani.

O. Bernatović

Ljubljana, Mestni trg 5,

e največja zaloga moških in ženskih oblačil po najnižjih cenah.

Izveščana stenografija in strojopisna isto službo. Cenjene ponudbe pod izveščana 2315 na upravo Slov. Naroda.

Deklica poštenih staršev se želi izveščati kuhinjskega mesečnega plačila v kakoli kuhinji. Vstop 1. ali 16. maja. Plamenne ponudbe pod „Pridna deklica 2295“ na upravo Slov. Naroda. 2295

Po jako nizki ceni vsakovrstni slamniki.

Na vpogled v izložbi urada za pospeševanje obrti na Dunajski cesti. Narodna in popravila starih slamnikov in klubokov sprejema J. Stemberger, Dunajska c. 8., II. dverišče. 2276

Brzojavne droge smrekove, hove in borove od 8—10 m dolge, kupim vsako vazonsko množino v Sloveniji. Doba do konca aprila. Ponudbe na Ivan Brebovnik, Lomna trgovina, Sv. Peter, Sav. dolina. 2317

Pes Doberman izredno lep, pleševanje obrti na Dunajski cesti. Narodna in popravila starih slamnikov in klubokov sprejema J. Stemberger, Dunajska c. 8., II. dverišče. 2276

Otmär Thaler

dijak 5. državne realke

v petek, 1. aprila 1921 ob 11. uri ponoči po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal.

Truplo našega ljubljence se bo v nedeljo, dne 3. aprila prepeljalo iz drž. javne bolnice v rojstni kraj Železnike, odkoder se vrši pogreb v ponedeljek, dne 4. aprila ob 5. uri popoldne na domačo pokopališče pri sv. Frančišku.

Železniki, 2. aprila 1921.

Gabrijel in Tonči Thaler, starši. — Marjan, Jofek in Rafko, bratje. — Marica in Tonči, sestre.

Leçons de français

pour les commençants. Prix: 15 K. Petits groupes 20—25 K. Dalmatinova ul. 1/III. Melle N. Kos, stud. phil. 2289

Moderni zobozdravniški operacijski stol (Dresdener Zahntechnikertuhl) se prodaja ali pa se stopi v kompanijo (na Kranjskem ali Spod. Štajerskem), ker je tudi ves instrumentarij na razpolago. Ponudbe na Dr. Seemann, Gradec (Graz) Hasnerplatz 3. 2483

Slike kralja Petra v velikosti 47x65 cm priporoča Narodna knjižnica v Ljubljani. Cena K 24.—

Dobro ohranjen klavir se ceno prodaja Dunajska c. 71, na sprednjem trgu. 2305

Sprejme se brivski vaenec. Vpraša se v brivnici v Kolzeju v Ljubljani. 2304

Samostojna kuharica in deklica k 3 in 1/2 letnima otrokoma se sprejmeta. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 2306

L. Mikuš Ljubljana, Mestni trg št. 15. priporoča svojo zalogo dežnikov in solnčnikov ter sprehejalnih palic. Popravila se izveščajo točno in solidno.

Obitna centrala v Ljubljani za obnovo po vojni poškodovanih krajev I. I. I. I. I.

vabi svoje p. n. člane na

redni občni zbor

ki se bo vršil

12. aprila 1921 ob 4. uri pop. v društvenih prostorih, Pražkova ulica št. 3.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računovskega zaključka za poslovno leto 1920 in razdelitev čistega dohodka.
4. Volitev nadzorstva.
5. Sucičajnost.

Načelnstvo.

Proda se

Od letošnjega posekanja se proda porabni les naslednjih debel:

Revir:	bukey	jelka
Kočevje	800	1.100
Grčarice	2.400	2.100
Olafuta	2.000	2.100
Podpreska	1.900	3.000
Ravne	300	500
Posnice	1.600	2.600
Travniki	6.400	1.000
Poljane	5.000	2.000

Ponudbe do 20. aprila t. l. na podpisani gozdni urad, ki tudi daje natančnejša pojasnila.

Karl Aueršperger gozdni urad v Kočevju.

Zahvala.

Za izraženo in izkazano sočutje povodom smrti našega iskrenoljubljenega soproga, očeta, brata, svaka, tasta in strica, gospoda

Maksa Paulina

državnega živnozdravniškega nadzornika v Črnomlju

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujemo za spremstvo k zadnjemu počitku njegovim stanovskim tovarišem, uradništvu za kmetijstvo, Lichtenthurnovemu zavodu in vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

Posebno se še zahvaljujemo za poklonjene vence, zlasti društvu slovenskih živnozdravnikov in lovskemu društvu v Črnomlju.

Tudi se zahvaljujemo gg. zdravnikom, ki so težko bolnemu nudili pomoč.

V LJUBLJANI, dne 2. aprila 1921.

Zaljubljeni ostali.

od dne vloga do dne dviga.

HOTEL

z restavracijo in kavarno.
60 moder. opremljenih sob
za tužje, v bližini kolodvo-
ra večjega mesta v Slove-
niji se proda. Posredovalci
izključeni. Samo pisarne
ponudbe pod „Veliki obrat“
na An. zavod Drage Beseljak
Ljubljana. 2237

Edina tovarniška zaloga
šiv. strojev za rodbin-
sko in obrtno rabo, v
vseh opremljenih, mater-
jal predvojni. Dalje
igle, olje, posamezni
deli za vse sisteme
na veliko in malo.

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.
Večletno jamstvo. — Ugodni plačilni po-
goji. — Popravila se sprejemajo. —

Na veliko in malo po-
trebščine za šivilje, kro-
jače, čevljarje in sed-
larje, sukanec, čevljar-
ska preja, toaletne po-
trebščine, modno bla-
go, pletenine i. t. d.

Velika zaloga klobukov in slam-
nikov se dobi pri

Franc Cerar

tovarnar v Stobi pošta Domžale
Prevzemajo se tudi stari klobuki
in slamniki v popravilo pri Ko-
vačevič i. Tršan v Ljubljani, Pro-
šernova ulica št. 5.
Sprejemajo v sredo in soboto.

Kapital K 20.000.000.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno
banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — eskompt menic, terjatev, faktur — akreditivi — borza.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 1.

Rezerva okrog K 6.000.000

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Izdelovalnica perila

izdeluje opreme za neveste in neorojenke
ter srajce za gospode po meri. — Priporoča se:

Albina Bogataj - Sitar,

Židovska ulica št. 1., II. nadst.

ELEVATOR

GLAVNA ZALOGA ZA SLOVENIJO

FRANČOSKO ŽIGANJE

F. ŠIBENIK LJUBLJANA
Gospodarska ul. 16.

Modni salon Stuchly - Maške

Ljubljana
Židovska ulica št. 3.
Dvorski trg št. 1.

Priporoča največjo izbero
spomladanskih klobukov čepic
in slamatkov.
Popravila se
točno izvršujejo.
Žalni klobuki v
zalogi.

Iz Havre v Ameriko

samo 6 dni

Edina najkrajša črta preko Havre Cherbourg in Ant-
werpen v New York.

Vezne listke in zadavna po-
jasnila izdaja edino keno.
potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani
Gospodarska (Mar. Terezije) c. 13. (Kolizej)

GRICAR & MEJAC

Ljubljana, Prešernova ul. 9.

Največja zaloga izgotovljenih oblek
za gospode, dečke in otroke.
Blago za obleke in plašče.
Obleke po meri se zgotovijo točno po naročilu.

Konfekcija za dame.

Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana.

Brzojavi: „STROJ“

Telef. 142, 230.

Žagne in mlinske naprave.
Turbine. — Stroji za
obdelovanje lesa. —
Stroji za izdelovanje
lesenih ocvetkov. — Og-
njegazne brizgalnice.
Sesalke. — Armature.
Zvonovi.

JOS. REICH

Tovarna Barva vsakovrstno blago.
Kemično čisti obleke.
Svetlobojke ovratnike, za-
pestnice in srajce.

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4
Podružnice: Selenburgova ulica 4.
PODRUŽNICE: MARIBOR NOVO MESTO KOČEVJE
Gospodarska ul. 38. Glavni trg št. 39.

Prodaja se hiša

z vrtom, hlevom in malim gozdom v Dobrunjah pri Ljubljani.
Pojasnila daje Ivan Bricek, pleskar, Dunajska c. 16, Ljubljana.

Cene ne morejo trgovci in eksporterji nikjer dobiti preizkušene

maže za vozove „ALPINA“

mirovna kakovost v sodih in nadrobnih ovajih ter prima stroje-
ne masli, ameriškega cilindrskega olja vseh kem. tehn. proiz-
vodov, prvovrstnih izdelkov, kot pri firmi Johann Rieger,
Grosshandlung, Graz, II., Teodor-Körnerstrasse 43.
Spretni okrajni zastopniki se iščejo po vseh mestih. 2323

Golub patent K 108.

Škatla v predvojni izvedbi in kakovosti, pri večji naročbi znaten po-
pust in vse ostle vrste cigaretnega papirja po znižanih cenah nudi
in razpošilja s poštnim povzajem od 10 škatel dalje:

„Orient“ trgovačko skladišče, Zagreb
Gajeva ulica 8. Brzojavi: „ORIENT“.

Sprejmejo se spretno, poštene natakariče

za takojšen nastop.

Restavracija Košak, prej Ferlinc, Ljubljana, Krekov trg.
I. Sandrin,
Ljubljana

Velika zaloga usnja, kož, podplatov, gonit-
vsakovrstnega usnja, njih jermenov in boksa

na debelo.

Pfaff šivalni stroji

so najpopolnejši i največja za-
loga za vsakovrstno obrt od na-
vadnih do najfinjših oprem.
Večletna garancija.

IGN. VOK,
Ljubljana, Sodna ulica 7.

Gračinsko posestvo

z moderno lesno industrijo.

Velik krasen gradič z vsemi udobnostmi opremljen, gospodarsko
poslopje, 126 oralov, veliki mrtvi in živi fundus in struktus, dalje
popolnoma opremljena tovarna za podelovanje lesa, industrija po-
hišstva z bogatim inventarjem modernih strojev in orodja, električna
razsvetljava in končno še opekarna. — Vse tu navedeno se proda
radi družinskih razmer. Najnižja cena 1 in pol milijona dinarjev.
Resni ponudniki naj izvolijo tozadavne dopise pod „Najboljša
naložba kapitala“ nasloviti poštneležeče, Celje.

Prodaja srečk

državne razredne loterije za 2. kolo.

Državna razredna loterija prične meseca maja t. l. s prodajo
srečk 1. razredne loterije, katere žrebanje bo julija letos. Inter-
esanti in denarni zavodi, ki bi se radi bavili s prodajo teh srečk,
se pozivajo, da se obrnejo s prošnjami na Državno razredno lo-
terijo najkasneje do 20. aprila t. l. Načrti loterije z občimi pra-
vili ter pravila za pooblaščen prodajalce se dobe istotam.
Iz kancelarije Državne klasne lotrije LBr. 2471 od 29. marca 1921.

„BAKULA“

je nadomestilo „trstja“ za strop-
in stene pri vsakovrstnih stavbah.
Izdeluje in prodaja ga po najnižji
ceni JOS. R. PUH

tvornica bakule in trstja, Ljubljana,
Gradsko ulica št. 22. Tele-
fon št. 513.

Lovro Pičman

stavbeno in galanterijsko kleparstvo

Ljubljana, Kolodvorska ul. 39. (v stari predilnici).

Priporočam se cenj. občinstvu za naročila na vsa v mojo stro-
ko spadajoča dela. Nove stavbe, barvanje na strehi in vsako-
vrstna popravila. Postrežba točna, solidna in cenj.

Banka in menjalnica L. KOHN i drug

Zagreb, Preradovičeva ul. št. 2.
Telefon: 23—88. Brzojavi: Kohnbanka.

Efektura borzne naloge najkulantneje.	Prodaja in kupnje valute in efekte.	Vloge na tekoči račun ob ugodnem obrestovanju.
---	---	---

Advokat DR. KIMOVEC

preje v Trstu je preselil
pisarno

V MARIBOR, Sodna ul. 14.

CARINSKO POSREDOVANJE

izvršuje najtočneje in po zmernih cenah

„BALKAN“

delniška družba za mednarodne Transporte
v LJUBLJANI, MARIBORU, BEOGRADU in ZAGREBU.

Jugoslovansko inženirsko podjetje

družba z omejeno zavezo

MARIBOR

Inženirska pisarna in stavbeno podjetje

Projektiranje in izvršitev
visokih, betonskih in žele-
zobetonskih stavb, indu-
strijskih in poljedelskih ter
vodnih zgradb, naprav za
vodne sile itd. — Presoje
in nasvetovanja. — Dobav.

vsega gradbenega, industri-
skega in tehničnega blaga,
železnine, orodja, nosilcev,
betonskega železa, tračnic
in materiala za ozkotirne
železn., elektroteh. material,
cement, gips, lepenka, t. d.

Naslov za brzojavke:
„JIP“ - MARIBOR.